

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Grafik Tasarımı Ana Sanat Dalı Programı

İSTANBUL'UN GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ
Yüksek Lisans Tezi

Sevgi TEKELİ
135110121
Danışman: Yrd Doç. Nuri SEZER

İstanbul, 2016

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Grafik Tasarımı Anasanat Dalı

İSTANBUL'UN GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Sevgi TEKELİ

KABUL VE ONAY

Sevgi Tekeli tarafından hazırlanan ‘İstanbul’un göstergebilimsel açıdan incelenmesi’ başlıklı bu çalışma, 05/02/2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye: Prof. Selahattin GANİZ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nuri SEZER

Üye: Yrd. Doç. Dr. Engin AKDOĞAN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “İstanbul’un Göstergibilimsel açısından İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

05.02.2016

Sevgi Tekeli

ONAY

Tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumunyıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

05.02.2016

Sevgi Tekeli

ÖZET

İSTANBUL’UN GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Sevgi Tekeli

Yüksek Lisans Tezi, Grafik Tasarımı Anasanat Dalı

Danışman: Yrd. Doç. NURİ SEZER

Şubat, 2016 - sayfa

İstanbul kültürel, tarihsel, siyasal, sanatsal, dinsel ve mimarisel açıdan birikimli, çeşitlilik gösteren olgu ve olaylar dizgesine sahiptir. Bu çalışmanın seçti alanı insanların aklında kalan İstanbul imgesinin “İstanbul’u İstanbul yapan“ söylem adı altında yapısından ve kimliğinden yola çıkarak göstergebilimsel açıdan incelenmesidir. “İstanbul’u İstanbul yapan“ tanımın göstergebilimsel grafiği bir bütündür ve araştırma yapı, kimlik, anlam sorgusu aralığında yazarın seçtiği referans noktaları üzerinden göstergebilimin olanakları kullanılarak çözülmeye çalışılacaktır.

İstanbul kültürler arası bir geçiş yeridir ve her geçen kültür bu geçiş bölgesine kendinden bir parça bırakmıştır. İstanbul’un geçiş yeri olmasından kaynaklanan, İstanbul’da bugünde varlığını sürdüren yapılar ve yaşam biçimleri, İstanbul’u sahiplenmiş ve kendi kültürlerinin bir parçası haline getirmişlerdir.

İstanbul’u göstergebilim açısından incelerken İstanbul’un geçmişini ve bu gününü üzerinde etkili olduğu semboller görüntülerken, şehrin gelişiminin de tarihi izleri belli kesitlerde bozmamaya çalıştığına tanık olmak mümkündür. Geçmişinden bu yana geçirdiği her dönemde farkı kimliklere sahip olmuş ve son dönemlerinde de bir çok değişim geçirerek bu günlere kadar gelmiştir. İstanbul her döneminde önemli, işlevsel, hayran kalınan, yaşanılmak istenen, defalarca kuşatılan, üstüne şarkılar, şiirler, romanlar yazılıp sayısız betimlemeye tabi tutulan, sayısız karede görüntülenip gösterilen ulusal ve uluslararası platformda sıklıkla yazılıp çizilen bir şehirdir. Hep çok istenen olma özeline sahip olan şehir bu sayısız izlenmeleri üst düzeyde yaşamıştır. İzlenmek İstanbul’un “herhangi bir şehir” olmadığına kanıtı gibidir.

Anahtar kelimeler: İstanbul, göstergebilim, geçiş yeri, İstanbul’u İstanbul yapan, kalabalık

EXAMINING ISTANBUL IN TERMS OF SEMIOTICS

Sevgi Tekeli

Master Thesis, Graphic Design Art Department

Supervisor: Yrd. Doç. NURİ SEZER

Februar, 2016 - pages

ABSTRACT

İstanbul has a cumulative system of phenomena and cases that show variety in terms of culture, history, politics, art, religion and architecture. The field of study here is to examine the image of Istanbul, which is on the minds of people in terms of semiotics, starting from the point of its structure and identity and under the discourse of “the things that give Istanbul its true nature”. The semiological graphics of the definition of “the things that give Istanbul its true nature” is a whole; and by using the principles of semiotics, the study will analyze the reference points selected by the author, its structure, identity and meaning.

Istanbul is located on the crossroads of various civilizations. Each culture has left a part of it in this transit area. The structures and lifestyles that stem from İstanbul’s being a transit area and that still survive today have embraced İstanbul and made it a part of themselves.

When examining İstanbul in terms of semiotics, and when observing the past of this city and its symbols, it is possible to experience that the city tries to preserve its history in certain sections. The city has had various identities in the past in every different era, and has evolved to its present state. Istanbul is a city that has been important and functional in every periods of time in history. Everyone who saw or heard about it admired this city, and wanted to live in it. It was surrounded many times in history, many songs have been composed for it, and many novels were written. It was depicted and monitored numerous times in history in national and international platforms. The city, which has the characteristics of being always the most wanted, has seen these numerous experiences at the utmost level. “Being observed” is like the evidence of Istanbul not being an “ordinary city”.

Key words: Semiotics, İstanbul ‘*the things that give Istanbul its true nature*’.
Passage, crowded

ÖNSÖZ

İstanbul göstergebilimsel açıdan incelenmesi gereken bir şehir olma nedenselliği çoğul olan, günlük hayatın karmaşasının ve hızının altında farklı katmanlara sahip dokümanlar bulunduran önemli bir şehir yapılanmasıdır. Bu tezde ‘İstanbul’un kontrol edilemeyen algısı ve sorunsalları göstergeler üzerinden sınırlılıklar kapsamında incelenerek İstanbul algısının göstergebilimsel çözümleme sonrası kontrol edilebilirlik sınırlarının araştırılması ve geliştirilmesi amaçlanmış algı çözümlemesi yapılmıştır. Bu çalışmada bana destek olan sevgili hocam Prof. Dr. Güler ERTAN’a tez danışmanım ve hocam Yrd. Doç .Nuri SEZER’e, yardımlarını esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
ÖNSÖZ	VIII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
TABLOLAR LİSTESİ.....	XII

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	1
1.2. Araştırmanın Metodolojisi	1

2. BÖLÜM

GÖSTERGEBİLİM NEDİR ?

2.1. Göstergebilim ve Şehir	5
-----------------------------------	---

3. BÖLÜM

İSTANBUL'UN TARİHİ

3.1 İstanbul'un Tarihçesi	7
3.2 İstanbul ve kalabalık	17
3.2.1 İstanbul'a gitmek.....	18
3.2.2 İstanbul ve yabancılar	23
3.3 İstanbul'un kimliği	25
3.4 İstanbul megapol ve metropol	27
3.4.1 Metropol ve eğlence	33

4. BÖLÜM

“İSTANBUL’U İSTANBUL YAPAN BULGULARIN GÖSTERGEBİLİMSEL İNCELENMESİ

4.1. İstanbul ve Simit	38
4.2. Adalar	41
4.3. Marmaray	42
4.4 .Ulaşım araçları	44
4.5. Kapalı Çarşı	45

4.6. Kadıköy	47
4.7. İstiklal Caddesi	50
4.8.Kabataş	52
4.9.Boğaziçi Köprüsü	53
4.10.Galata Kulesi.....	56
4.11.Taksim Meydanı	57
4.12.Ayasofya Müzesi	60
4.13.Eyüp Sultan Camii	62
4.14.İstanbul ve Lale	64
4.15.Kız Kulesi	66
4.16.Sultan Ahmet Camii	68
4.17.Sultan Ahmet Meydanı	70
4.18.Topkapı Sarayı	72
4.19.Yerebatan Sarayı	74
4.20.Bozdoğan Su Kemerı	74
4.21.Mağlova Kemerı	76
4.22.Uzun Kemer	79
4.23.Çemberlitaş	80
4.24.Dikilitaş	81

5. BÖLÜM

SONUÇ

5.1. Araştırmanın Varsayımları.....	83
5.2. Araştırmanın Önemi	83
5.3. Sınırlılıklar	83

KAYNAKÇA	86
----------------	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1 İstanbul'a diğler şehirlerden göç edenler	19
Tablo 4.1 İstanbul ve Simit	38
Tablo 4.2 Adalar	41
Tablo 4.3 Marmaray	42
Tablo 4.4 Ulaşım araçları	44
Tablo 4.5 Kapalı Çarşı	46
Tablo 4.6 Kadıköy	48
Tablo 4.7 İstiklal Caddesi	50
Tablo 4.8 Kabataş	52
Tablo 4.9 Boğaziçi Köprüsü	54
Tablo 4.10 Galata Kulesi	56
Tablo 4.11 Taksim Meydanı	57
Tablo 4.12 Ayasofya Müzesi	60
Tablo 4.13 Eyüp Sultan Camii	62
Tablo 4.14 İstanbul ve Lale	64
Tablo 4.15 Kız Kulesi	66
Tablo 4.16 Sultan Ahmet Camii	68
Tablo 4.17 Sultan Ahmet Meydanı	70
Tablo 4.18 Topkapı Sarayı	72
Tablo 4.19 Yerebatan Sarayı	74
Tablo 4.20 Bozdoğan Su Kemerı	76
Tablo 4.21 Mağlova Kemerı.....	77
Tablo 4.22 Uzun Kemer	78
Tablo 4.23 Çemberlitaş	80
Tablo 4.24 Dikilitaş	81

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 3.1 İstanbul'un uydu Fotoğrafi.....	7
Fotoğraf 3.2 İstanbul Surları	8
Fotoğraf 3.3 Ayasofya.....	10
Fotoğraf 3.4 Bizans Dönemi	11
Fotoğraf 3.5 İstanbul'un Fethi	13
Fotoğraf 3.6 İstanbul Depremi	14
Fotoğraf 3.7 1840 İstanbul	15
Fotoğraf 3.8 İstanbul'un Kurtuluşu.....	16
Fotoğraf 3.9 İstanbul ve Kalabalık.....	17
Fotoğraf 3.10 Dayanışma Gecesi	18
Fotoğraf 3.11 Alışveriş Merkezi	20
Fotoğraf 3.12 Cadde Üzerindeki İnsan Dağılımı	21
Fotoğraf 3.13 Metrobüs Üstgeçine Çıkış	22
Fotoğraf 3.14 İstanbul Silüeti	23
Fotoğraf 3.15 İstanbul ve Turistler	24
Fotoğraf 3.16 Ayasofya Turist Giriş Çıkışı	24
Fotoğraf 3.17 19.YY Oryantalist Tablo	27
Fotoğraf 3.18 Galata Kulesi Etrafı Yapılaşma.....	28
Fotoğraf 3.19 Otoban Yapısallığı	29
Fotoğraf 3.20 Tarihi Silüeti Bozan Gökdelenler.....	30
Fotoğraf 3.21 Trafik Sıkışıklığı	31
Fotoğraf 3.22 Gecekondulaşma	32
Fotoğraf 3.23 Müzik ve Yemek Biraradılığıyla Bir Gece Kulübü.....	34
Fotoğraf 3.24 İstanbul'da Sık Kullanılan Bir Bar Konsepti	35
Fotoğraf 3.25 Dansöz Kültürünü Yaşatan Mekan	36
Fotoğraf 4.1 İstanbul Ve Simit Arabası	37
Fotoğraf 4.2 Simit Sarayı.....	37
Fotoğraf 4.3 Kestane Satıcısı	39
Fotoğraf 4.4 Mısır Satıcısı	39
Fotoğraf 4.5 İstanbul Adalar	40
Fotoğraf 4.6 Adalar Fayton.....	40
Fotoğraf 4.7 Marmaray Uydu Çekimi	42
Fotoğraf 4.8 İstanbul Vapur	43
Fotoğraf 4.9 İstanbul ve Metrobüs Kalabalığı	43
Fotoğraf 4.10 İstanbul ve Tramvay.....	44
Fotoğraf 4.11 Tarihi Kapalı Çarşı	45

Fotoğraf 4.12 Kadıköy Sokak Müzisyenleri	46
Fotoğraf 4.13 Haydarpaşa ve Vapur	47
Fotoğraf 4.14 İstiklal Caddesi Yoğun Kalabalık	49
Fotoğraf 4.15 İstiklal Caddesi Nostaljik Tramvay.....	49
Fotoğraf 4.16 Kabataş Vapur İskelesi.....	52
Fotoğraf 4.17 Boğaziçi Köprüsü.....	53
Fotoğraf 4.18 Galata Kulesi Uzaktan Görünüm	55
Fotoğraf 4.19 Galata Kulesi Yakın Görünüm.....	55
Fotoğraf 4.20 Taksim Meydanı Üst Görünüm.....	58
Fotoğraf 4.21 Taksim Meydanı Üst Görünüm.....	58
Fotoğraf 4.22 Ayasofya Dış Görünüm.....	59
Fotoğraf 4.23 Ayasofya İç Görünüm	60
Fotoğraf 4.24 Eyüp Camii Avlu.....	61
Fotoğraf 4.25 Eyüp Camii Şadırvan	62
Fotoğraf 4.26 İstanbul ve Lale	63
Fotoğraf 4.27 Lale Devrine Ait Bir Minyatür.....	63
Fotoğraf 4.28 İstanbul Belediyesinin Geleneksel Motifli Lale Çalışması	65
Fotoğraf 4.29 Kız Kulesi'nin Deniz İçerisindeki Görüntüsü.....	65
Fotoğraf 4.30 Kız Kulesi'nin İç Görüntüsü	67
Fotoğraf 4.31 Sultan Ahmet Camii Dış Görünüş.....	68
Fotoğraf 4.32 Sultan Ahmet Camii Tavan Görüntüsü	69
Fotoğraf 4.33 Sultan Ahmet Meydanı Görünüm	69
Fotoğraf 4.34 Sultan Ahmet Meydanı Dikilitaş.....	69
Fotoğraf 4.35 Topkapı Sarayı Dış Görünüş	71
Fotoğraf 4.36 Topkapı Sarayı İç Kesit.....	71
Fotoğraf 4.37 Yerebatan Sarnıcı	73
Fotoğraf 4.38 Yerebatan Sarnıcı Medusa Başı	73
Fotoğraf 4.39 Bozdoğan Su Kemerı	75
Fotoğraf 4.40 Mağlova Kemerı.....	76
Fotoğraf 4.41 Uzun Kemer	77
Fotoğraf 4.42 Çemberlitaş.....	79
Fotoğraf 4.43 Dikilitaş	80

1.BÖLÜM

GİRİŞ

İstanbul yaşanmışlık kat sayısı yüksek ve sayısız gösterge dizinine sahip bir şehirdir. Gösterenlerin ve gösterilenlerin bu dizin içinde yer değiştirebilir özneliliği vardır. Göstergebilim sembollerle çözüme giden bir bilim dalıdır ve disiplinler arası bir özelliğe sahiptir. Bir şehri göstergebilimsel çözümlerden yola çıkarak görmek istediğimizde görsel dokunun altında var olan etkileri de hissettirmek gerekir. İstanbul göstergebilimsel açıdan incelenirken her türlü iletişim sanatıyla anlamlandırma süreci dahilinde soyut ve somut bütün verilere açık göstergelerle, göstergebilimin sağladığı bilimsel olanaklar kullanılarak çözümlenme yoluna gidilecektir.

İstanbul'un görselinde olan değerlerinin dışında görsel dışı olguları da 'İstanbul'u İstanbul yapan' tanımlamayla kendini anlatır. Tarihsel önemi bugününü var etme özelliğini göstermiş kendini tarihten hiçbir zaman koparamamış ve günümüzde de kendini küreselleşen dünya'ya dahil etmiş çok kimlikli, çok kültürlü, metropol, megapol, gibi kavramları İstanbul isminin geçtiği tümcelere yerleştirerek kendini güncel formatlamalara bırakmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu tezin amacı İstanbul'un yazar tarafından seçilmiş olan göstergeleri göstergebilimin sağladığı olanaklar dahilinde açıklamaya çalışmaktır. Bu açıklamaların asıl sorunsalı "İstanbul'un kontrol edilemeyen algısı" üzerinedir. İstanbul'u İstanbul gibi algılatan birtakım özelliklere sahip olan kent zamana karşı geçirdiği süreçte bilinçsiz bir şekilde değiştirilip özelliklerini koruyamazsa bu özel şehir modern çağ sorunsalları arasında kendi kimliğini kaybetme problemiyle karşı karşıya kalacaktır.

1.2. Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmanın özgün olabilmesi için internet ortamı, kütüphaneler ve tezler taranarak, çalışmanın bütünü içinde, çalışma amacına uygun olacak şekilde

izlenimler edinilmiştir. Konuyu daha iyi açıklamak amacıyla İstanbul Fotoğrafları kullanılmıştır. Analiz özellikli bir çalışma olduğu için bilimsel ve tarihsel veri kullanımı sağlanmıştır.

2. BÖLÜM

GÖSTERGEBİLİM NEDİR(SEMİYOLOJİ)

Göstergebilim algıladığımız her şeyi gösterge dizeleri halinde oluşum süreçleri de dahil olmak üzere inceleyen bilim dalıdır. Her uzmanlık alanına uygulanabilir ve birtakım çözümlenmelere ulaşılabilir. Göstergebilim hakkında çok sayıda kuram söz konusudur.

Peirce, mantığa dayalı bir bilim dalı olarak görür göstergebilimi."Gösterge, herhangi bir kimse için, herhangi bir ölçü de ve herhangi bir amaçla, herhangi bir şeyin yerini tutan herhangi bir şeydir. Göstergenin yerini tuttuğu şey göstergenin nesnesidir" der, Peirce. Dilbilimin kurucusu olan F. Saussure'e göre göstergebilim,"göstergelerin toplum içindeki yaşamını inceleyecek bir bilim"dir. Dil kavramları, göstergelerden sadece birisi olduğu için de onları inceleyen dilbilim, tüm göstergeleri incelemek kadar kendini geniş tutan göstergebilimin dalı olabilir ancak Saussure için. (Gümüş ve Şahin,1982:36)

Saussure öncesinde Aristoteles ve Locke gibi isimler, göstergelerin dış dünyayı ve nesnelere olduğu gibi yansıttığını düşünüyorlardı. Kelimeler ve onun göstergeleri, geçerli ve değişmez, sadece görüldüğü gibi algılanan olarak kabul ediliyordu. Saussure göstergeyi, kavramlardan ve sözcüklerden oluşan bir bütün olarak değerlendirmiş kendi içinde bağımsız bir şekilde incelemiştir.

Pierce, göstergeyi üç aşamalı bir kavram olarak açıklar. İlk aşamada duyularımızla algıladığımız somut bir biçim gibi karşımıza çıkarır. Bu somut biçim ve temsil ettiği şey arasındaki durum, ikinci aşamayı meydana getiren etkenlerden biridir. İkinci aşamayı öngörebilmek için yorumlama adımı verdiği üçüncü bir sürece ihtiyaç duyar. Yorumlama süreci, temsil edenden temsil edilene gidilerek gerçekleşen bir uzantıdır. Peirce'e göre temsil edilen her gösterge, daha önceden yorumlanmış başka bir göstergenin algısına dayalı olarak gelişim gösterir. İnsanlar dış dünyadaki nesnelere, geçmişten bu güne kadar uzanan bir göstergeleştirme süreci

içinde algılar. Bilgiyi ulaştırırken algımıza yansıyan göstergeleri kullanma yoluyla çözümlene aşamasına dahil oluruz. (Erkman-Akerson, 2005:262)

Roland Bartes'a göre Gösterge, genel olarak, kendi dışında bir şeyi temsil eden ve dolayısıyla bu temsil ettiği şeyin yerini alabilecek nitelikte olan her çeşit biçim, nesne, olgu, vb. olarak tanımlanır. Bu açıdan, sözcükler, simgeler, işaretler, vb. gösterge olarak kabul edilir. Sözelimi, toplumsal bir dizge (sistem) olan ve temelde insanlar arasında bildirişimi (iletişimi) sağlayan doğal diller, gösterge diye adlandırılan birimlerin (örneğin sözcüklerin) kendi aralarında kurdukları ilişkilerden oluşur. Dilsel göstergelerin temel özelliği ise, birbirinden ayrılamayan iki düzlem içermeleridir: Bir yanda ses ya da sesler bütünü vardır, bir yanda da kavram. Dilbilimciler sesi ya da sesler bütünü gösteren, kavramı da gösterilen diye adlandırır birbiriyle anlaşmak amacıyla yarattıkları ve kullandıkları doğal diller (sözelimi Türkçe, Fransızca, İngilizce, Çince, vb.), çeşitli jestler (el-kol-baş hareketleri), sağır-dilsiz alfabesi, trafik işaretleri, bazı meslek gruplarında kullanılan flamalar (sözelimi denizcilerin flamaları), reklam afişleri, moda, mimarlık düzenlemeleri, edebiyat, resim, müzik, vb. çeşitli birimlerden oluşan birer dizgedir. Değişik gereçlerin kullanılmasıyla (ses, yazı, görüntü, hareket, vb.) gerçekleşme aşamasına gelen bu dizgeler belli kurallarla işleyen birer anlamlı bütündür. Bu anlamlı bütünlüğün birimleri de genelde gösterge diye adlandırılır. Sözelimi bir tablodaki bir renk ögesi ya da bir figür gösterge olarak değerlendirilebileceği gibi, bir edebiyat yapıtında bir kahramanın amacı ya da davranışı veya moda dergisinde gördüğümüz bir bluz, bir etek, bir kazak, vb. çevresindeki öbür birimlerle bağlantısı olan gösterge olarak değerlendirilebilir. (Rıfat,1996:9)

Barthes'a göre göstergeler çağrışımlar iletişime açılan kapılardır. Biçim ve içerikten oluşan yapıyı var eder. Biçimi gösteren içeriği de gösterilen gibi algılayan yapısal şekillenmedir. Gösteren aynı zamanda düz anlam gösterilen de yan anlam demektir. Yan anlamı ikinci düzey düz anlamıda birinci düzey olarak çözümlene yoluna gider, birinci düzey açık ve görünen netlemelere ait olan anlam, ikinci düzey duygulara, kültürlere, mitlere ve çağrışımlara açık öznellik özelliği bulunan anlamdır. Düz anlam ve yan anlam birbiri içinde yer değiştirebilir. Bu toplumsal değişmelerle de ilgilidir, önemsenen normlar daha sonra önemsenmez hale gelebilir. Mitler toplumun yaşanmışlıklarıdır.

Bartes ayrıca simgeler, metafor (eğretileme), metonim (düzdeğişmece) kavramlarından da bahsetmiştir. Metonim; küçük bir parçanın bütünü temsil etmesi, metafor; iki şey arasında herhangi bir benzeşim olmasada bağ kurmak anlamına gelir. Simgeler ise soyut yada somut kabul edilmiş olguyu tanımlar. (Rıfat, 1979:337)

‘Gösterge bilim; tüm kültürel olguları iletişim süreci olarak inceleyen aynı zamanda tüm dizgelerin okunabilmesine olanak tanıyarak ‘anlamın’ oluşmasına yardımcı olan bir bilim dalıdır. Anlamın oluşma sürecini tamamıyla tanımlayıp, açıklayabilme niteliği olan bu bilim dalı bir başka değişle; bir metnin yada görüntünün belirgin olanı anlamını değil onun anlamının arkasında yatan anlamın keşfedilmesini sağlamaktadır.’ (Ertan, 2016)

2.1 Gösterge bilim ve şehir

Göstergebilimin 20.yy’ın ikinci yarısında yaygınlaşmaya başlar büyük ülkeler özellikle ABD ve Avrupa, savaş dönemlerinden geçtikten sonra, 20. yy’ın ikinci yarısında oldukça zenginleşerek daha fazla alım gücüne sahip olurlar. Üretim artışı sonrası tüketimde artarak ekonominin canlanmasına yol açar. Ekonominin canlanmasıyla günlük ihtiyaçlar değişerek ve gelişerek farklı açılımlarda kendini gösterir. Yayma niteliğine sahip olan televizyon, sinema, afiş, radyo vb araçlar artar ve piyasaya şekil verir. Kitle iletişim araçlarının artmasıyla birlikte kitle dili oluşturulur ve bu dil göstergelerle şekillenir. Gösterge bilim hayatın her alanına yayılabilir özellikle araçlar taşıy mimari, mitoloji, sinema, edebiyat gibi birçok farklı alana uygulanabilir.

Gösterge bilimin insanların yaşadığı şehir üzerine çözümlemeler yapması birçok düşünür tarafından analiz edilmiştir.

Lynch, kent mekanlarını düğüm noktaları, sınırlar, yollar, bölgeler ve referans noktaları olarak sınıflandırır. Şehri anlama sürecine bunları da dahil ederek çözümleme yoluna gider, kenti haritalar üzerinde düğüm noktaları, sınırlar, yollar, bölgeler ve referans noktaları olarak gösterip yapı, kimlik sorgusu geliştirip okunaklık ve imgenelenebilirlik üzerinden kenti çözümlemeye çalışır. (Lynch, 1959:3)

Bu araştırmada bu kavramlar ” İstanbul’u İstanbul yapan” sınırlılıklar dahilinde şekillenecektir.

İstanbul uzun zaman süreçleri içinde oluşmuştur. Şehirlerde günümüzde belediyecilik anlayışı doğrultusunda oluşturulma ve onarılama yoluna gitmektedir. Şehirde bakılmayı bekleyen doğal güzellikler, eski ve yeni mimari eserler, güzel anlar yaşamak için yapılmış mekanlar, eğitim görmek için yapılmış okullar, hastaneler, otoparklar, camiler, kiliseler, şehir parkları, karakollar, hapishaneler ve buna benzer yaşamsal mimariler vardır. İstanbul'da bu yapılar bazı bölgelerde herhangi bir kentin sıradanlığında bazı bölgelerde ise özellikle tarihsel izler taşıyan bölümlerde ise sanat eseri diye adlandırılacak kadar yüce, üstün, biricik kavramıyla kesişen tanımlamalara yer bırakır.

İstanbul'dan ya da herhangi bir kentten tamamen güzel olması beklenemez, modern çağ sorunsalları, mimariyi ve kenti şekillendirme aşamasında engel teşkil edebilir. Kenti şekillendirmek uzun süreçte planlanması gereken bir oluşum aşamasıdır. Kent tamamen hakim olunabilecek bir alan değildir. İstanbul kaçak yapılanmanın yoğun olduğu bir şehirdir. Kaçak yapılanmayı gösteren olarak algıladığımızda gösterileni İstanbul'da kaçak yapı oranı yüksek yerlerde yaşayan insanların maddi manevi alt yapı sorunları olan bir alanda zor bir yaşam mücadelesi içinde olduklarıdır.

3. BÖLÜM

İSTANBUL'UN TARİHİ

3.1 İstanbul ve tarihçe

İstanbul ilk dönemlerinden günümüze kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bir şehirdir. Her gelen uygarlık İstanbul'u kendi bilişsel, görüşsel, duyuşsal vb algılarına doğru düzenleme yoluna gitmiştir. İstanbul'da yaşam tarihsel verilere göre 300 bin yıl önceye kadar uzanır.

Fotoğraf 3.1. İstanbul'un uydu fotoğrafı

Kaynak: <http://www.selmancelik.info/2013/09/05/governing-egypt-and-turkey-unexpected-relationships-among-nature-architecture-power-and-politics/>

'Küçükçekmece gölü kenarında bulunan Yarımburgaz mağarasında yapılan kazılarda insan kültürüne ait ilk izlere rastlanmıştır. Bu dönemde gölün çevresinde Neolitik ve Kalkolitik insanların yaşadığı sanılmaktadır. Çeşitli dönemlerde yapılan kazılarda, Dudullu yakınlarında Alt Paleolitik Çağ'a, Ağaçalı yakınlarında ise, Orta Paleolitik Çağ ile Üst Paleolitik Çağ'a özgü aletlere rastlanmıştır. 5000 yıllarından itibaren başta Kadıköy Fikirtepe olmak üzere Çatalca, Dudullu, Ümraniye, Pendik, Davutpaşa, Kilyos ve Ambarlı'da yoğun bir yerleşimin başladığı sanılmaktadır. Ama

bugünkü İstanbul'un temelleri M.Ö. 7. yüzyılda atılmıştır. M.S. 4. Yüzyılda İmparator Constantin tarafından yeniden inşa edilip, başkent yapılmış; o günden sonra da yaklaşık 16 asır boyunca Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde başkentlik sıfatını sürdürmüştür. Aynı zamanda, İmparator Constantis ile birlikte Hristiyanlığın merkezlerinden biri olan İstanbul, 1453'te Osmanlılar tarafından fethedildikten sonra Müslümanların en önemli kentlerinden biri sayılmıştır.

Fotoğraf 3.2. İstanbul Surları

Kaynak: <http://www.degisti.com/index.php/archives/781>

Yunanistan'dan gelen Megaralılar M.Ö. 680'lerde Marmara Denizi'ni geçerek İstanbul'a ulaştılar ve bugünkü Kadıköy'de Halkedon adını verdikleri bir kent kurdular. "Körler Ülkesi" olarak da anılan Halkedon'un halkı tarımla uğraşıyordu. M.Ö. 660'larda da Trak kökenli komutanları Bizans önderliğinde yola çıkan Mega'lıların diğer bir kolu bugünkü Sarayburnu'nun olduğu yerde başka bir kent daha kurdu. Efsaneye göre Delfi Tapınağı'ndaki kahinin ögüdüne uyarak burayı seçen Megaralılar, komutanlarının adından hareketle, kente "Bizantion" adını verdiler. Bu yörede Megaralılardan önce de bazı Trak toplulukları yaşadığı bilindiği için Megaralılarla yerli halkın kaynaşmış oldukları sanılmaktadır. Pek çok istilalara uğrayan Bizantion, M.Ö. 269'da Bithynyalılar tarafından yağmalanarak ele geçirildi. M.Ö. 202'de Makedonyalıların tehdidinden korkarak, Bizantion Roma'dan yardım isteğinde bulundu. Bu dönemden itibaren kentte Roma İmparatorluğu'nun etkisi başlamış ve M.Ö 146'da kent Roma'nın egemenliğine girmiştir. Önceleri idari olarak

varlığını sürdüren kent, daha sonra Bitinya-Pontus eyaletinin bir parçası haline gelmiştir. Böylece 700 yıllık kent devleti statüsü sona ermiştir. 73 yılında Bizantion Roma'nın Bithynia-Pontus eyaletine bağlandı. İmparator Vespasianus kentin gelişimine katkıda bulundu. 193 yılına gelindiğinde, Roma İmparatoru Septimus Severus, Partlar'ın tarafını tutan Bizantion'u kuşatarak kenti yağmalayıp, surları da yıktırdı. Daha sonra ise surları yeniden inşa ettirip, kenti imar etti. Yeni binalarla sokakları düzenledi. Hipodrom inşaatını başlattı. 269'da kent bu defa Gotlar'ın saldırısına uğradı. Zafer kazanan Gotlar, deniz kıyısına yakın bir yere sütunlarını diktiler. M.S. 313'de Nicomedialılar kenti ele geçirdiler. I. Constantinus, Nicomedialılar'la yaptığı savaşı kazanarak kenti geri aldı.

Bizantion Roma'nın doğusunun yönetim merkezi olarak seçildi. Bu yeni konumu, kentin dünya kültürü ve siyaseti içindeki önemli rolünü de belirledi. I. Constantinus (324-337), Romalı soyluları Bizantion'a çağırarak kentin Romalı nüfusunu artırdı. Yeni başkent konumuna yakışır bir imar hamlesi başlatıldı. Limanlar ve su tesisleri yeniden düzenlendi. Kent içi su dağıtım sistemlerinin temelleri atıldı. Savunma için yeni bir sur yaptırıldı. Septimus Severus'un başlattığı hipodrom inşaatı tamamlandı. 100 bin kişilik hipodromun genişliği 117, uzunluğu ise 480 metreydi. Hipodrom duvarlarının üzeri çok sayıda heykelle süslüydü. En önemlisi de at heykelleriydi. Kentin Latinler tarafından istila edilmesiyle bu at heykelleri Venedik'e, San Marco Meydanı'na taşındı. Hipodrom'daki (Sultanahmet Meydanı) imparatorluk sarayı (Sultanahmet Camisi'nin bulunduğu alan) ve anıtsal ibadethaneler, Akropolis (Topkapı Sarayı'nın bulunduğu yer) yapıldı. Önceleri Nea (Yeni) Roma adı ile anılan kenti, I. Constantinus kendi adıyla özdeşleştirdi. 11 Mayıs 330 tarihinde kentin adı Constantinopolis olarak ilan edildi. Önce Aya İrini, ardından 360 yılında da Ayasofya kiliselerini yaptıran I. Constantinus, kenti Hıristiyan dünyası için önemli bir merkez haline getirdi.

476'da Batı Roma'nın yıkılmasından sonra Doğu Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu'na dönüşmüş ve İstanbul da, bu yeni imparatorluğun başkenti haline gelmiştir. 6. yüzyılın ortaları, Bizans İmparatorluğu ve İstanbul için yeni bir yükseliş döneminin başlangıcıdır. İmparator I. Jüstinyen yönetimindeki bu dönemde daha önce tahrip edilmiş olan Ayasofya bugünkü haliyle yeniden inşa edilmiş, 543'lerde kentte görülen ve nüfusun yarısının ölümüne sebep olan veba salgınının izleri

silinmiştir.

Fotoğraf 3.3 Ayasofya

Kaynak: <http://alternatiftarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>

7, 8 ve 9. Yüzyıllar İstanbul için kuşatılma yılları oldu. Yedinci yüzyılda Sasaniler ve Avarlar'ın saldırısına uğrayan kenti, sekizinci yüzyılda Bulgarlar ve Müslüman Araplar dokuzuncu yüzyılda ise Ruslar ve Bulgarlar kuşattılar. 1204'de kent Haçlılar tarafından ele geçirildi ve yağmalandı. Bu işgal ve yağma sonrasında ortaçağın en büyük kenti 40-50.000 nüfuslu, yoksul ve harabe bir kente dönüştü.

İstanbul, Haçlılarla ilk olarak 1096'da tanıştı. İmparator Aleksios 1071'de Malazgirt'te kaybedilen toprakları alabileceğini umarak bu ilk Haçlıların gelmesine sevindi. Sözde, Müslümanlardan alınan topraklar Bizans'a verilecek, Bizans da Haçlıları destekleyecekti. Ama Haçlılar buna uymadılar ve 1099'da Kudüs Latin Krallığı'nı kurdular. İstanbul halkı Haçlıları hiç sevmeyi ve sürekli tepki gösterdi. Bu arada Haçlı seferleri devam etti ve dördüncü sefer, İstanbul'un işgali ve paylaşılması ile sonuçlandı.

O dönemde Bizans'ta bir taht kavgası yaşanmaktaydı. Bunu fırsat bilen Haçlılar, Venedikliler'in de yardımıyla Haliç'e girdiler. Saldırı 9 Nisan'da başladı ve 13 Nisan 1204'de şehir ele geçirildi. Üç gün boyunca benzeri görülmemiş bir barbarlıkla İstanbul yağmalandı ve insanlar katledildi. Ayasofya'da dahil olmak üzere bütün anıtsal yapılar tahrip edildi, yüzlerce yıllık yazma kitaplar yakıldı. Birçok değerli Bizans eseri Avrupa'ya taşındı. Bu üç günün sonunda yağma düzenli

hale getirildi ve Bizans, Haçlılarla Venedikliler arasında paylaşılarak bir Latin İmparatorluğu kuruldu.

Bu dönemden sonra İstanbul sürekli küçülmeye ve fakirleşmeye başladı. Şehrin soylu ve zenginleri İznik'e göç etti. Latin İmparatorluğu sadece İstanbul ve yöresinde egemenlik kurabildi. İznik (Nikia), Trabzon ve Yunanistan'daki Epiros'ta bir Bizans muhalefeti gelişti. 1254 yılına gelindiğinde Latin İmparatorluğu çepçevre kuşatılmıştı. Bu esnada İstanbul çok fakirleşmiş, hatta Latin İmparatoru II. Baudouin ısınmak için sarayının ahşap bölümlerini yakacak olarak kullanmaya başlamıştı. Nihayet 1261 yılında Palailogos Hanedanı İstanbul'u tekrar ele geçirdi ve böylece İstanbul'daki Latin dönemi sona erdi.

İstanbul'da ikinci Bizans Dönemi, Palailogos Hanedanı'nın 1261 yılında İstanbul'u Latinlerden geri almasıyla başlar. Ama bu dönem boyunca, İstanbul eski önem ve özelliğini bir daha kazanamayacaktır. Latinler tarafından bütün zenginlikleri talan edilen kent, bu süreç içerisinde bir ticaret merkezi olma vasfını da tamamen kaybetmişti. Bu durumun olumsuz etkileri İkinci Bizans Dönemi boyunca devam edecek ve bütün ticari üstünlüklerini tamamıyla Galata'ya kaptıran İstanbul, etrafı surlarla çevrili bir tarım kenti haline dönüşecektir. Bu dönem boyunca elde ettiği imtiyazlar sayesinde, Galata İstanbul'dan daha önemli bir kent haline gelmiştir.

Fotoğraf 3.4.Bizans dönemi

Kaynak:https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/Bizansist_touchup.jpg

İkinci Bizans Dönemi'nde İstanbul için olumlu bir gelişme, mezhep çatışmalarının durulmasıdır. Bu dönem içerisinde İstanbul tartışmasız bir biçimde

Ortodoks Hıristiyanlığı'nın merkezi durumuna gelmiş, yine bu dönemde Bizans sanatı en olgun dönemini yaşamıştır. O yıllarda Kariye (Khore) Kilisesi'ne yapılan mozaikler Bizans sanatının zirvesi olarak kabul edilmektedir.

İkinci Bizans Dönemi aynı zamanda, İstanbul'un Osmanlılar tarafından gittikçe daralan bir çembere alınması ve yavaş yavaş fethedilmesi sürecidir. Bizans 1373'ten itibaren İstanbul Osmanlı'ya haraç ödemeye başladı. 1393 yılında Sultan Yıldırım Beyazıd, 1422'de Sultan II. Murad İstanbul'u kuşattı, ama başarılı olamadılar. Orhan Gazi'den itibaren Boğaz'ın Anadolu yakası Osmanlı'nın eline geçti. Aynı şekilde, 15. yüzyılda bir kaç önemsiz kasaba hariç bütün Trakya da fethedilmiş bulunuyordu.

Bu nedenle 15. yüzyılda Bizans İmparatorları Katolik Roma'dan sürekli yardım taleplerinde bulunmak zorunda kaldılar. Fakat Papalık, otoritesi altında birleşmesini şart koşuyordu. Bizans 1452'de bu talebe boyun eğmek zorunda kaldı. Bu birleşmenin İstanbul'da Ayasofya'da kutlanmak istenmesi çok sert tepkilere ve protestolara neden oldu. 1453 Mayıs'ında İstanbul'un fethedilmesiyle Bizans İmparatorluğu tarihe karıştı. Fakat İstanbul için yeni ve parlak bir dönem başlıyordu.''(www.ibb.gov.tr)

‘‘Osmanlı İmparatorluğu Dönemi (1453-1923)Kent, 1391 yılından başlayarak Osmanlılar tarafından kuşatılmaya başlandı. 1396'da I. Beyazıd (1389-1403), Karadeniz'den gelecek yardımları önlemek için kentin Anadolu yakasına bir hisar yaptırdı. Kenti almaya kararlı olan II. Mehmed de (1451-1481), Bizans'a Kuzey'den gelecek yardımları her iki taraftan Boğaz'ı tutarak önlemek için bu defa kentin Avrupa yakasına Rumeli Hisarı'nı inşa ettirdi. İstanbul'un fetih hazırlıkları bir yıl önceden başlatıldı. Kuşatma için gerekli olan çok büyük toplar döktürüldü. 16 kadırgadan oluşan güçlü bir donanma oluşturuldu. Asker sayısı iki kat artırıldı. Bizans'ın yardım almasını engellemek için yardım yolları kontrol altına alındı. Ceneviz'iler'in elinde bulunan Galata'nın da savaş esnasında tarafsız kalması sağlandı. 2 Nisan 1453 tarihinde ilk Osmanlı öncü kuvvetleri İstanbul önlerinde görüldü. Böylece kuşatma başladı. İki aya yakın süren bu kuşatma dönemi 29 Mayıs 1453 günü sabaha karşı başlayıp, öğleden sonra kentin ele geçirilmesiyle tamamlandı. Bu tarihten sonra İstanbul bir Osmanlı kenti oldu.

Fotoğraf 3.5 İstanbul'un Fethi

Kaynak: <http://dijipo459.weebly.com/webquest.html>

Fetihten sonra şehrin kalkındırılması için yeni iskan bölgeleri oluşturuldu. Bizans'ın son dönemlerinde görkemini yitirmiş olan kentte, öncelikle eskiden kalma binalar ve surlar onarılmaya başlandı. Bizans altyapıları üzerinde Osmanlı'nın temel kurumlarının binaları yükselmeye başladı. Büyük su sarnıçlarının da korunması sağlandı. Osmanlı kimliğine uygun bir gelişme gösteren İstanbul artık imparatorluğun başkenti idi. Nüfusu artırmaya yönelik bu iskan ve sürgünlerle oluşan mahalleler daha sonraki İstanbul idari yapısının temelini oluşturdu. 1459'da İstanbul her biri farklı demografik özellikler taşıyan dört idari birime ayrıldı. Bunlardan biri idarenin merkezinin olduğu Suriçi, diğer üçü ise sur dışında yer alan ve "Bilad-i Selase" olarak adlandırılan Eyüp (Büyük ve Küçük Çekmece, Çatalca ve Silivri dahil), Galata ve Üsküdar'dı. 1457 sonunda eski başkent Edirne'nin uğradığı büyük yangınla şehre yeni göçmenler geldi ve şehir oldukça şenlendi. İstanbul, fetihten elli yıl sonra Avrupa'nın en büyük şehri haline geldi. 16. yüzyıla büyük bir şehir olarak giren İstanbul, Küçük Kıyamet olarak anılan 14 Eylül 1509 depreminde çok zarar gördü. 8 Şiddetinde olduğu tahmin edilen ve artçı sarsıntıları 45 gün süren depremde binlerce bina yıkıldı, binlerce kişi öldü.

Nuruosmaniye'de Sofcular hanı

Fotoğraf 3.6 İstanbul depremi

Kaynak:<http://tarihvemedenyet.org/2009/11/istanbulun-sirasik-depremleri.html>

İstanbul, 1510'da Sultan II. Beyazıd tarafından 80.000 kişinin istihdamıyla neredeyse yeniden kuruldu. Bu yüzden günümüze gelebilen eserlerin büyük çoğunluğu bu devirden kalmıştır. 1520-1566 yılları arasında Kanuni Sultan Süleyman yönetiminde İstanbul birçok değerli esere ve izleri günümüze kadar ulaşan bir kent planına kavuşarak, gelişmiştir. Bu dönemde özellikle Mimar Sinan imzalı birbirinden değerli çok sayıda eser inşa edilmiştir. Veba salgını, yangınlar ve sellere rağmen Kanuni dönemi İstanbul için tam bir yükseliş dönemi sayılmıştır. Lale Devri olarak da anılan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın sadrazamlığındaki 1718-1730 yılları, itfaiye teşkilatının kurulması, ilk matbaanın açılması ve çeşitli fabrikaların inşasıyla İstanbul'un değişmeye başladığı dönemdir. 3 Kasım 1839'da Topkapı Sarayı'nın Gülhane Bahçesi'nde okunarak halka ilan edilen Tanzimat Fermanı ile İstanbul'da yeni bir dönem açıldı. Batılılaşma sürecinin hızlandığı bu dönemde İstanbul'da mimariden yaşama tarzına, eğitim kuruluşlarından sanayi kuruluşlarına kadar birçok alanda yenilikler yaşandı.

Fotoğraf 3.7 1840 İstanbul

Kaynak:<https://www.flickr.com/photos/photohistorytimeline/sets/72157616460739773/>

Bu dönemde şehir yeni alanlara doğru genişlemeye başladı. Suriçi Bakırköy yönünde, Galata ise Teşvikiye yönünde yayılırken; Boğaziçi'nde Sarıyer'e iskan hızlandı. Anadolu yakası ise bir taraftan Bostancı, diğer taraftan Beykoz'a doğru büyüdü. Bu yıllar, altyapı ve kent hizmetlerinde de önemli gelişmelere sahne oldu. Haliç üzerine köprü yapılması, tünel (metro), Rumeli Demiryolu, kent içi deniz taşımacılığı yapan Şirket-i Hayriye'nin açılması, Şehremaneti (Belediye) örgütünün diğer belediye dairelerinin kurulması, ilk telgraf hattının çekilmesi, Zaptiye Nezareti'nin kurulması ve ona bağlı karakolların açılması, Vakıf Gureba Hastanesi'nin hizmete girmesi ve Atlı Tramvay Şirketi bu gelişmelerin sadece bazılarıdır. 23 Aralık 1876'da I. Meşrutiyet ve 24 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet ilanlarına sahne olan ve halk arasında "Üçyüzon Depremi" denen 1894 depreminde büyük zarar gören İstanbul, II. Dünya Savaşı'nın ardından 13 Kasım 1918'de İtilaf Devletleri donanmasınca işgal edildi.

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla İstanbul'un başkent dönemi sona erdi.” (www.bilgievi.gen.tr)

Fotoğraf 3.8 İstanbul'un Kurtuluşu

Kaynak:<http://www.on5yirmi5.com/haber/guncel/olaylar/62248/istanbulun-kurtulusunun-88-yildonumu.html>

İstanbul geçmişinden günümüze kadar geçirdiği süreçte çok istenmiş bir şehir olma özelliğini taşır. Farklı imparatorluklar tarafından defalarca kuşatılır. farklı taraflarda durur. Farklı ülkelerden ve şehirlerden insanlar gelir .tarihinden bu yana çok sesli olma özelliğine sahiptir, kendi içinde karşıtlıklar uzlaşmalar ,karışımlar yaşamayı öğrenir.Bu çok sesli olma özelliği İstanbul'a bir çok kültürü dili,dini ,ırkı bir arada yaşatıp bir arada tutma gerekirse soyut somut sahip olduğu bu kazanımları İstanbul çatısı altında yorumlayıp kendine özgü çıkarımlar yapma ve bu çıkarımları İstanbul'u İstanbul yapan öğelere dahil etmeye yönelik bir dizgeler zincirine doğru yönlendirir .İstanbul göstereni ve gösterileni fazla anlamlandırma aralığı geniş bir tablo çizer.

3.2 İstanbul ve kalabalık

Fotoğraf 3.9 İstanbul ve kalabalık

Kaynak: <httpwww.dipnot.tvturkiyenin-nufusu-en-kalabalik-10-ilcesi8372>

İstanbul'un en büyük gösterenlerinden biri olan kalabalık açılımında çok nedenli soyut somut gösterilen dizgesine yer açar. Düz anlamda İstanbul'daki kalabalık sadece insan kitleleri gibi algılanırken yan anlamda genelde İstanbul'daki yaşam mücadelesi anlamına gelir. İstanbul'un daha çok kırsal kesimden yapılan göçler sonrası ortaya çıkan kalabalığının sanayi gelişiminin bu şehirde olmasıyla ve iş olanaklarının bu şehre yakınlığıyla ilgisi vardır. Kalabalığı oluşturan diğer faktörler arasında tarihi yaşanmışlıklardan ve bu yaşanmışlıkların kültürel, dinsel ve sosyal bağlarından dolayı İstanbul'a gelen kendi geçmişine İstanbul'da bir yer bulmuş ülkelerin insanları ile İstanbul'a bir turizm kenti gözüyle bakan ülkelere gelen insan kitleleri bulunur. İstanbul yerli turistler içinde önemli bir şehirdir. Doğal güzelliklerin ve tarihi değerlerin yanı sıra İstanbul'daki sosyalleşme olanaklarının fazla olması sanatsal etkinliklerin yoğun olduğu bir şehir olması İstanbul'u yerli turistler içinde çekici bir şehir haline getirir.

3.2.1 İstanbul'a gitmek

Şehri meydana getiren düğüm noktalarında ve ulaşım araçlarında kalabalıktan dolayı alan gitgide daralmakta insanların yaşam alanı azalmaktadır. İstanbul'a gelen insan sayısındaki fazlalığı bu alanlarda daha fazla gösteren kalabalık görsel, duyuşsal, işitsel ve birçok yönden kendini hissettirecek yoğunluktur.

“İstanbul'a gitmek” göstergesi Türkiye'nin diğer şehirlerinde sorunlarını çözememiş insanların sorunlarını İstanbul'da çözebileceğini düşünmesi sonucu oluşmuş bir metafordur. Bu metafor uzun yıllar öncesinden gelen İstanbul'un olanakları üstüne kurulmuş imgeler zincirini birbirine bağlar, dizisellikler arasından gerektiği zaman çıkar ve dizimselleşir. İstanbul imgesi içerisinde bugünde etkisini sürdüren insanların İstanbul'a geldikleri veya gelmeyi düşündükleri zaman yaptıkları sonsuz olasılık hesapları, onları “her şey olabilme ihtimali” olan bir şehre götürmek üstüne kurulan düşünceler zincirini, oluşturur.

Fotoğraf 3.10 Dayanışma gecesi

Kaynak: <http://www.yerelgazete.com.tr/gumuskas-koylu-hemseriler-umraniyede-bulustu/>

Hemşehricilik kavramı İstanbul'da kendine yer bulan bir kavramdır. İstanbul'da hemşehricilik (aynı şehirden gelen) kavramının var olduğu görülür.

Çünkü aynı şehirden gelen insanların genelde aynı bölgelerde yoğunlaşma yaşamış olduklarını gösteren istatistikler yapılmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2014 yılı verilerine göre İstanbul'da 741 bin 603 kişi sayısı ile en çok Sivaslılar yaşıyor.

İstanbul, 2014 yılında da en fazla göç alan şehir oldu. TÜİK'in verilerine göre İstanbul'da en fazla Sivaslılar bulunurken bunu 553 bin 612 kişi ile Kastamonu, 511 bin 723 kişi ile Ordu takip ediyor. İstanbul'daki Sivaslıların sayısı bir önceki yıla göre 5 bin 61 kişilik artış gösterdi.

İstanbul'da yaşayan diğer şehirlerden gelen vatandaşların sayısı ise şu şekilde:

Tablo 3.1 İstanbul'da diğer şehirlerden göç edenler

Adana 85 bin 619	Giresun 487 bin 878	Siirt 214 bin 33
Adıyaman 179 bin 873	Gümüşhane 138 bin 868	Sinop 370 bin 806
Afyonkarahisar 57 bin 741	Hatay 91 bin 743	Sivas 741 bin 603
Ağrı 165 bin 950	Isparta 54 bin 922	Tekirdağ 117 bin 655
Amasya 175 bin 793	Mersin 56 bin 172	Tokat 462 bin 852
Ankara 92 bin 723	İstanbul 2 milyon 162 bin 588	Trabzon 398 bin 689
Antalya 44 bin 727	İzmir 68 bin 338	Tunceli 85 bin 516
Artvin 83 bin 180	Kars 275 bin 719	Şanlıurfa 117 bin 629
Aydın 28 bin 419	Kastamonu 553 bin 612	Uşak 21 bin 218
Balıkesir 100 bin 318	Kayseri 155 bin 216	Van 179 bin 634
Bilecik 36 bin 915	Kırklareli 119 bin 109	Yozgat 141 bin 667
Bingöl 132 bin 1	Kırşehir 45 bin 486	Zonguldak 122 bin 592
Bitlis 202 bin 247	Kocaeli 57 bin 613	Aksaray 47 bin 46
Bolu 66 bin 212	Konya 153 bin	Bayburt 115 bin 401
Burdur 8 bin 931	Kütahya 30 bin 416	Karaman 26 bin 234
Bursa 99 bin 186	Malatya 398 bin 430	Kırıkkale 34 bin 254
Çanakkale 76 bin 722	Manisa 45 bin 915	Batman 128 bin 573
Çankırı 162 bin 431	Kahramanmaraş 99 bin 195	Şırnak 31 bin 847
Çorum 172 bin 758	Mardin 212 bin 681	Bartın 98 bin 56
Denizli 30 bin 404	Muğla 14 bin 692	Ardahan 241 bin 845
Diyarbakır 195 bin 555	Muş 140 bin 98	İğdır 87 bin 809
Edirne 109 bin 911	Nevşehir 89 bin 866	Yalova 21 bin 161
Elazığ 145 bin 77	Niğde 90 bin 869	Karabük 95 bin 441
Erzincan 302 bin 20	Ordu 511 bin 723	Kilis 37 bin 947
Erzurum 392 bin 132	Rize 298 bin 467	Osmaniye 29 bin 364
Eskişehir 54 bin 541	Sakarya 136 bin 783	Düzce 48 bin 287
Gaziantep 79 bin 821	Samsun 422 bin 675	

İlçelere göre yapılan dağılımda 39 ilçesi bulunan İstanbul'un en kalabalık ilçesi Bağcılar'da en fazla Sivaslılar yaşıyor. İstanbullular ağırlıklı olarak Kadıköy'de toplanırken, Arnavutköy'de Erzurumlular, Bakırköy'de Malatyalılar, Beylikdüzü'nde Trabzonlular, Esenler'de Malatyalılar, Esenyurt'ta Ardahanlılar, Gaziosmanpaşa'da Siirtliler, Güngören'de Trabzonlular, Kartal'da Erzincanlılar, Sultanbeyli Erzurumlular, Şile'de Ordulular, Üsküdar'da Rizeliler ve Zeytinburnu'nda Mardinliler çoğunlukta. Beykoz, Beyoğlu, Eyüp ve Tuzla'da Giresunlular'ın nüfusu en fazla iken Bayrampaşa ve Fatih'te Kastamonulular yoğunlukta. Ataşehir, Bahçelilevler, Beşiktaş, Çekmeköy, Kağıthane, Maltepe, Pendik, Sarıyer, Sultangazi, Şişli ve Ümraniye'de yine Sivaslılar ilk sırada geliyor. Avcılar, Başakşehir, Çatalca, Büyükçekmece, Küçükçekmece, Sancaktepe ve Silivri'de en fazla Tokatlılar yaşıyor. İstanbul'un toplam nüfusu 14.377.018 sayısına ulaşmıştır.

“19. yüzyıldan itibaren sanayileşmenin etkisiyle hız kazanmış evrensel bir olgu olarak ortaya çıkan şehirleşme, kısaca “şehir sayısının ve şehirlerde yaşayan nüfusun artması” olarak tanımlanabilir (Keleş, 1972: 5-6, Atalay, 24). Ancak şehirleşmeyi sadece bir nüfus hareketi gibi ele almak yeterli değildir. Şehirleşme, bir takım ekonomik, teknolojik, sosyal, siyasal değişimler sonucu ortaya çıkan ve toplumsal yapı ile insanların tutum ve davranışlarını etkileyerek değiştirebilme gücüne sahip bir süreçtir (Kartal, 1978: 6).

Fotoğraf 3.11 Alışveriş merkezi

Kaynak:<http://www.milliyet.com.tr/avm-lere-pazar-18-siniri/ekonomi/ekonomidetay/29.03.2010/1217733/default.htm>

Şehirleşme olgusu, nicel ve nitel olarak ele alındığında, ekonomik, ekolojik ve demografik yapı esas alınarak yapılan tanımlara “şehirleşme”; şehirleşme sonucu oluşan sosyal yapının kültürel boyutu da “şehirlileşme” olarak ifade edilmektedir (Sezal, 1992: 22-23). Şehirlileşme, demografik yapı, sosyal gruplar, tabakalar, kurumlar ve ekonomik faktörlere bağlı olarak, şehirde yaşayanların hayat tarzlarını ve sosyal ilişkilerini içeren bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır (Keleş, 1996: 13, Suher, 1991: 4). Şehirlileşme, şehirleşme akımı sonucunda, toplumsal değişimin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde değer yargılarında, maddî ve manevî yaşam biçimlerinde değişiklikler meydana getirme sürecidir (Keleş, 1998: 80).” (Karaman, 2003:109)

Fotoğraf 3.12 Cadde üzerindeki insan dağılımı

Kaynak: <http://www.dunyabaskentiistanbul.com/?p=133>

İstanbul'a gelen herkes İstanbullulaşma süresi geçirmek zorundadır İstanbul sadece büyük bir kent değil öğrenilmesi gereken bir kenttir. sosyal gruplar tabakalar kurumlar ve ekonomik faktörler yaşayan insanları şekillendirir. Bu şekillendirmeler İstanbul'a gelen insanların davranışlarında ilişkilerinde ve değer yargılarında bir takım değişiklikler meydana getirmesine neden olur. İstanbul'da yaşayan insanlar

herhangi bir şehirde yaşayan insanlara oranla daha temkinli ve daha garantici yaşar. İstanbul da aynı mekanı paylaşma birliği farklı tabakalardaki ve kültürlerdeki insanların bir arada şehri şekillendirmesini ön görür bu görü zamanla İstanbul'un şehir yapısına sinmiş kozmopolit bir toplum oluşmuştur.

İstanbul'a kırsal kesimden gelen insanlar İstanbul'a alışma sürecinde birtakım değişiklikler geçirirler İstanbul'da İstanbul'a özgü işlerde çalışır sosyal açıdan getirdikleri deneyimleri alt kültürleri ile harmanlayıp kendilerine özgü bir yaşam stili geliştirirler. İstanbul'da herkesin kendine göre bir alan oluşturma çabası ilişkilerin resmi, kesin ,yüzeysel gelişmesi ekonomik dengenin uç boyutta kültürel farklılıklar İstanbul'a alışamamayı ,yalnızlık duygusunu, güvensizlik duygusunu ve birtakım problemleri yanında getirir.Artan mutsuz kalabalık İstanbul'u çözülmesi zor problemlere yöneltir.

Fotoğraf 3.13 Metrobüs üstgeçine çıkış

Kaynak: <http://www.discuss.com.hk/viewthread.php?tid=17659505&extra=&page=9>

İstanbul'da en belirgin kalabalıklar şehrin meydanlarında, bazı özellikleri olan sokaklarda, metroda, metrobüsde, otobüsde, tramvayda, alışveriş mekanlarının yoğun olduğu caddelerde birikmiş durumdadırlar.

Fotoğraf 3.14 İstanbul silüeti

Kaynak: <http://www.anime.web.tr/fan-fiction/kizil-gunes/sayfa/4/>

İstanbul Türkiye'nin en kalabalık şehridir. İnsanlar İstanbul'a gelmeye ve nüfus artmaya devam etmektedir. Artan nüfusa oranla İstanbul'daki konut sayısı artmakta ve konut sayısı gösterenine bağlı olarak yapılan her bina İstanbul'un tarihi silüetini değiştirmektedir. Bu değişimin tek nedeni konut artışı olmamakla birlikte bu konudaki korunumun yeteri kadar sağlanamamış olmasıyla da ilgilidir.

3.2.2 İstanbul ve yabancılar

İstanbul turistlerin elinde haritayla dolaştığı bir şehir olmasının nedenlerini, önemsenmişlik göstergesinin çizgisinde 'her şey dahil' adı altında toplamaya devam eder. 'Her şey dahil' İstanbul'da turistik kazanımlar açısından maddi değerlerin ötesinde manevi değerlerin biraradalığını ifade eden turizm sloganı olarak İstanbul'da yer bulur. İstanbul'a çeşitli ülkelerden gelen insanlar İstanbul'a gözleriyle baktıkları kadar Fotoğraf makinelerinin merceklerinden de bakarlar. İstanbul'un turistler tarafından çekilmiş sayısız Fotoğrafı vardır.

Fotoğraf 3.15 İstanbul ve turistler

Kaynak: <http://morfikirler.com/yazi/istanbulda-turist-rehberi-olmak>

Fotoğraf 3.16 Ayasofya turist giriş çıkışı

Kaynak: <http://www.gazetekucukcekmece.com/yasam/turistler-istanbulda-guvende-h6590.html>

İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre, İstanbul'a gelen yabancı sayısı geçen yılın Ocak-Kasım dönemi verileriyle karşılaştırıldığında yüzde 13 arttı, Kasım ayındaki gelişler de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,6 yükseldi.

2013 yılının ilk 11 ayına göre 2014'ün ilk 11 ayında, deniz yolu ile geliş yüzde 12 azaldı ve hava yolu ile geliş yüzde 15 arttı.

Şehri, Ocak-Kasım arasında 10 milyon 987 bin 177 yabancı ziyaret ederken, bunun 431 bin 723'ünü Karaköy Limanı'na gelen gününbirlik turistler oldu.. Hava yolu ile gelen yabancıların yüzde 18'i de Sabiha Gökçen Havalimanı'nı tercih etti.

2014 yılının ilk 11 ayında, şehre gelenler arasında Almanlar yüzde 10,2 ile ilk sırada yer aldı. Bunu yüzde 5,1 ile Ruslar, yüzde 4,9 ile İranlılar, yüzde 4,6 ile Amerikalılar, yüzde 4,3 ile İngilizler, yüzde 4,2 ile Fransızlar, yüzde 3,9 ile İtalyanlar, yüzde 3 ile Iraklılar, yüzde 2,8 ile Suudi Arabistanlılar, yüzde 2,5 ile Hollandalılar, yüzde 2,2 ile Libyalılar, yüzde 2,2 ile Ukraynalılar, yüzde 2 ile Azerbaycanlılar, yüzde 2 ile İspanyollar, yüzde 1,9 ile Suriyeliler ve yüzde 44,3 ile diğer ülkeler takip etti.

Ocak-kasım döneminde Arap ülkelerinden gelen turist rakamı da geçen yıla oranla yüzde 28 arttı.

İstatistiklere göre, kente gelen Japon turist sayısının 2 yıldır azaldığı, Hollanda, Avusturya, Almanya, Fransa, İsviçre gibi Avrupa ülkelerinden gelişlerin geçen yıla göre birkaç puan arttığı görüldü. Yüzde 50'yi aşan yükselişle en çok İran'dan gelenler artarken, İran'ı yüzde 35-50 civarı artışla Güney Kore, Çin ve Irak'tan gelen ziyaretçiler izledi.

3.3 İstanbul'un kimliği

İstanbul bünyesinde barındırdığı kültürel çeşitlilik ve kültürel dönüşümler açısından düşünüldüğünde çok kimlikli bir şehir olarak tanımlanabilir bu İstanbul'un değişen siyasi yapısının İstanbul'u kendi kültürel kazanımlarına göre yorumlamasıyla ve tarihsel dönüşümlerin İstanbul'a etkisiyle ilgilidir. İstanbul uygarlıklar mekanıdır tarihinden günümüze kadar Roma, Bizans, Latin ve Osmanlı medeniyetlerine başkentlik yapmıştır. Değişen siyasi dengelerle ve doğa olaylarıyla

kendine göre bir denge oluşturmaya ve kendini kent olarak kodlamaya çalışmış bileşenlerini sorgulamıştır.

Kent kimliğini oluşturan bileşenler, doğal ve insan eliyle yapılmış çevreden kaynaklanan unsurlarla değerlendirilebilir. Doğal güzellikler ve manzaralar, tarihi ve kültürel değerler, insan çevresini kuşatan önemli varlıklardır. Doğal ve tarihi çevre değerleri ile ekonomik, sosyolojik ve kültürel faktörler insan hareketlerinin başlangıç ve sınır koşullarını oluşturur ve kentleri kendine has özelliklere sahip kılar. Doğal çevreden kaynaklanan kimlik unsurları, kentin topografik durumu, iklim koşulları, bitki örtüsü, genel konumu vb. özellikleridir (Önem ve Kılınçaslan, 2005). Kentin kimliği sadece fiziksel çevre değildir. Kentin kimliği toplumsal olarak oluşturulur. Beşeri çevreden kaynaklanan kimlik unsurları, birey ve toplumdur. Kentin kimliği, doğal çevresi ve kentte yer alan tüm insan etkinlikleriyle birlikte bir bütün olarak oluşmaktadır. Yaşam biçimleri de buna katkıda bulunur. Kişiler toplumsal olarak birbirlerini karşılıklı etkileyerek kentin kimliğini oluştururlar. Toplum ve insan ilişkileri, bu kimliğin sürekli olarak yeniden tanımlanmasını ya da üretilmesini gerektirir. Her dönemde toplumun oluşturduğu bu tanımlamalar, geçmişten öğeler, geçmişteki öğelerin yeniden yorumlanmaları ve tamamen yeni öğeleri içerir.

İstanbul batı ülkeleri içinde siyasi açıdan, coğrafi açıdan ve tarihsel yaşamışlıklar açısından önemli bir şehirdir. Osmanlı döneminde İstanbul doğu kültürüyle tanışmış ve zemindeki batı kültürüyle karşıtlıklar yaşamıştır. İstanbul için bu karşıtlıklar küreselleşen dünya içinde doğu batı ikilemi olarak zaman zaman sorgulamaya devam edilmektedir. Batı için değerli bir İstanbul vardır. İstanbul, batı için Constantinepolis yani onların İstanbul'udur. Bizans ve Roma mekansal etkilerini somut olarak tarihsel mimari içinde taşımaya devam etmektedir. Osmanlının İstanbul'u kuşatmasından sonra İstanbul doğu kültürüyle tanışır. Doğunun kültürel ve sanatsal normlarıyla şekillenir. Türkiye Cumhuriyeti dönemindeyse başkent Ankara ilan edilir İstanbul başkent olma özelliğini kaybeder. Bu sadece başkent olmadığını gösteren bir göstergedir. Türkiye cumhuriyeti oluşumu için İstanbul önemli bir bölge olma durumunu korumuştur.

Fotoğraf 3.17 19.yy oryantalist tablo

Kaynak:<http://www.leblebitozu.com/osmanli-istanbulunun-resmini-yapan-19-yabanci-ressam/>

Batı toplumu 19.yy İstanbul'u oryantalist tanımlamalarla anlatmıştır. İstanbul oryantalist tanımlar içinde görünse de bugün kendini modern dönem sorunsalları üzerinden çözümlerini oluşturan kavramlara bırakmıştır. İstanbul Asya ve Avrupa kıtaları arasında yani özdeşleşmiş temsili algısıyla doğu – batı arasındaki geçiş yeridir. Boğaziçi köprüsü ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü bu göstergenin kısa bir zaman öncesi ne kadar belirgin gösterenleri iken bugün bu göstergeyi denizin altından geçen bir ulaşım aracı olan Marmara'yla paylaşmaktadır.

3.4 İstanbul, megapol ve metropol

‘İstanbul, Karadeniz'den Marmara ortalarına, İzmit Körfezi kıyılarından Trakya içlerine kadar uzanan büyük bir kenttir. Mevcut potansiyelleri ve konumu İstanbul'u küresel bir cazibe merkezi ve uluslar arası bir metropol olma yönünden şanslı kılmaktadır.

Nitekim, 1967 yılında Kanada'nın Toronto kentinde düzenlenen "Metropol Sorunları Semineri"nde bütün dünyada saptanan 44 metropol bölge arasında, Londra, Paris, Madrid, Budapeşte, Moskova, Atina gibi Avrupa kentleri ile birlikte İstanbul da bulunmaktadır.

Fotoğraf 3.18 Galata kulesi etrafı yapılaşma

Kaynak: <http://www.porttakal.com/foto-galeri/istanbul-un-tarihi-silueti-21750/6>

1995 yılında onaylanan İstanbul Metropolitan Alan Alt Bölge Nazım Planında metropoliten alanın batı sınırı Tekirdağ olarak belirlenmiş, doğu sınırında ise İstanbul il sınırına ek olarak Gebze ilçesi de kapsama dahil edilmiştir.’’

Nüfus artışı yüzünden şehirlerin yayılarak birbirine bitişmesiyle meydana gelen yerleşme alanı, birleşik şehir. Megapol için ‘bütünşehir-büyükşehir’, Metropol için ‘anakent’ kelimelerini kullanabiliriz. İstanbul, Bizans ve Osmanlı İmparatorluklarına başkentlik etmesi sebebiyle hem metropol hem de batıda Çorlu, doğuda Gebze ile birleşmesinden dolayı megapol şehirdir.(www.emlakansiklopedisi.com)

Fotoğraf 3.19 Otoban yapısı

Kaynak:<http://www.emlaknews.com.tr/sancaftepe-ve-sultanbeyli-istanbul%E2%80%99un-yukselen-yildizlari-oldu--10969>

“Kent, sanayi ve ticaretle uğraşan çok sayıdaki insanın toplu olarak bir arada yaşadığı yerleşim birimidir. Kentlerin; üretim şekli, tüketim, sosyal ilişkiler bakımlarından kendine özgü bir yapısı vardır.

Kentlerde bireysellik, ekonomik kazanç, konforlu bir yaşam, sportif ve sanatsal faaliyetler gibi amaçlar toplumsal hayatı harekete geçiren ve belirleyen ana öğelerdir. Bundan dolayı kentlerde insanlar arası ilişkiler çoğunlukla resmî, mesafeli ve çıkar ilişkisine dayalıdır. Yoğun bir nüfus yapısına sahip olan kentlerde bireyler farklı uğraşlar içinde bulunarak birbirlerini tamamlarlar. Bu durum beraberinde uzmanlaşmayı da getirir. Ayrıca sürekli göç alan kentlerde heterojen bir kültür görülür. Kentsel yerleşim biçimi her geçen gün büyümekte, değişmekte ve yapısal analizi sosyologlar için güç hâle gelen metropollere dönüşmektedir.

Fotoğraf 3.20Tarihi silüeti bozan gökdelenler

Kaynak:<http://www.porttakal.com/foto-galeri/istanbul-un-tarihi-silueti-21750/4>

Metropol, kentten farklı olarak birden fazla merkeze sahip yerleşim birimidir. Metropoller sanayi ve ticaret başta olmak üzere birden fazla merkeze ayrılmıştır. Metropoller sadece kendilerine değil çevrelerine de üretim, ticaret, ulaşım, kültür, sanat, hizmet sektörü, eğitim gibi birçok alanda hitap edebilen çok merkezli kentlerdir. Bu tip kentlerin bir bölgesi sanayi merkezi iken başka bir bölgesi ticaret merkezi durumunda olabilmektedir. Kişilere sağlamış oldukları iş imkânlarından dolayı oldukça kalabalık bir nüfusa sahip olan metropoller sürekli göç aldıkları için kapladıkları alanlar genişlemektedir. Çalışma alanları ile yerleşim alanlarının ayrılması metropollerin etrafında banliyö adı verilen yerleşim birimlerini ortaya çıkarmaktadır. Banliyöler ulaşım ağıyla şehre bağlanmaktadır. Devasa nüfusu, ekonomik imkânları, sanatsal ve kültürel etkinlikleriyle İstanbul Türkiye'nin en büyük metropolü konumundadır.”(Yıldırım,2015)

İstanbul'un büyük bir kent olmasına rağmen barındırdığı insan sayısının yüksek olması onu Türkiye'nin en sorunlu kentlerinden biri haline getirir. Kentin kirli, su ve elektrik kesintilerinin fazla, gürültü sınırının yüksek, gecekondulaşmanın yoğun, trafik probleminin çözümsüz, ulaşım araçlarındaki sıkışıklığın normal dışı,otopark sorununun fazla, tinercilerin, kapkaççıların, hırsızların, mültecilerin ve

terör eylemlerinin olması İstanbul'un çözümü zor sorunsalları bünyesinde toparlamasına neden olur.

Fotoğraf 3.21Trafik sıkışıklığı

Kaynak:<httpwww.trthaber.comhaberyasamistanbulda-ehliyet-sahibi-kac-kisi-var-185830.html>

İstanbul'da yaşayan herkes herhangi bir nedenden ötürü yaşadığı ilçenin dışına çıkmak zorunda kalır. İlçeler arası yaşam tarzları ve yaşam kalitesi yüksek oranda değişiklik gösterir. İstanbul'un çok merkezli yapısı çok farklı tarzlarda yaşayan insanların birbirini tanımalarına olanak sağlar. İstanbul'da ilçeler arası kutuplaşma yaşanır, bazı semtlerde muhafazakar ve geleneksel yaşam tarzları ilçenin geneline yayılırken başka bir ilçede modern yaşam kültürü benimsenmiş olarak karşımıza çıkar. İstanbul ilçeler arası değişen ekonomik yapısıyla da kendine ayrıçlar yaratır. Bu ayrıçlar siyasi, ekonomik, sosyalite ve yaşam kültürü bazında düşünüldüğünde İstanbul'u parçalı kültürel bir yapıya dönüştürür. Gettolaşma İstanbul'un yapısına uygun bir tanımdır, tarihi anlamıyla, belli bir ırka mensup insanların, kentin oturmak zorunda oldukları belirli semtlerini ifade eder.İstanbul'da bir ırk çatışmasından ötede kültürel ve ekonomik ayrışma söz konusudur.

“İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat Şekerin 39 ilçede “İstanbul'da Yaşam Kalitesi Araştırması” yaptığı araştırma

sonuçlarına göre İstanbullu, kendini yorgun, işini stresli ve kasvetli, evini ise dar buluyor.

Araştırmaya göre yaşam standartı en yüksek ilçeler Kadıköy, Beşiktaş ve Beyoğlu, en düşük yaşam kalitesine sahip ilçeler de sırasıyla Esenler, Gaziosmanpaşa ve Sultanbeyli oldu.

İstanbul'un 39 ilçesinde yapılan kapsamlı saha araştırmasına göre: İstanbul'da bireylerin günlük yaşamda istediklerinden daha az zaman ayırmak zorunda kaldığı faaliyetlerin başında gönüllü hayır işlerinde veya politik faaliyetlerde yer alma (yüzde 41.82), hobi, özel ilgi alanları (yüzde 41.10) ile kitap ve dergi okumak (yüzde 35.74) yer alıyor. Buna karşın ayırmak istenilenden daha fazla zaman ayrılan faaliyetlerde ise aile bireyleriyle görüşme (yüzde 30.64), televizyon (yüzde 23.21) ve internet (yüzde 20.36) ilk sıralarda geliyor.

Araştırma, İstanbul'daki konutlarda ortalama olarak salon dahil 3 odanın bulunduğunu gösterdi. Konutlarla ilgili sorunların başında da evin küçüklüğü, yer azlığı, dışarıda balkon, bahçe teras gibi oturulacak bir yerin olmaması geldi.

Fotoğraf 3.22 Gecekondulaşma

Kaynak:<http://www.ntv.com.tr/ekonomi/istanbulu-heyecanlandiran-degisim,9sDAYpCydUOCneixAWG1YA>

Araştırmaya katılanların iş hayatıyla ilgili en sık yaşadığı sorun, işten eve eve ilgili yapılması gereken bazı işleri yapamayacak kadar yorgun gelmeleri.

İstanbul'da en fazla mağduriyet duyulan alan hırsızlık. Araştırmaya katılanların yüzde 13.75'i evinde, yüzde 9.36'sı işyerinde hırsızlık yaşandığını belirtirken, bunu sırasıyla kapkaç, yankesicilik (yüzde 8,32), dolandırıcılık (yüzde 7.92)

motorlu araçtan herhangi bir şey çalınması (yüzde 7.03), yaralanma darp (yüzde 6.87), şantaj, tehdit (yüzde 5.62), oto hırsızlığı (yüzde 4.79), cinsel taciz (yüzde 4.21) ve diğer suçlar (yüzde 4.05) izledi.

Araştırmaya katılanlara yaşadıkları ilçede belirtilen konularda toplumun baskısını hissedip hissetmedikleri sorulduğunda, en fazla siyasi görüşlerinden dolayı baskı altında olduklarını ifade ettikleri görüldü. Buna göre toplumun yüzde 33.17'si zaman zaman siyasi görüşlerinden dolayı baskı altında olduğunu, yüzde 26.14'ü dini inanç ve davranışlarından dolayı, yüzde 26.08'i gelenek ve göreneklerinden dolayı, yüzde 22.14'ü kılık kıyafetlerinden, yüzde 19.55'i memleketinden dolayı, yüzde 19.07 etnik kökeninden dolayı, yüzde 17'si işinden, yüzde 16.63'ü medeni durumundan dolayı, yüzde 16.63 cinsiyetinden dolayı, yüzde 14.72'si de yaşından dolayı baskı gördüğünü belirtiyor''.(www.haberturk.com)

Araştırma sonuçlarının da gösterdiği gibi İstanbul somut bir şekilde metropol olmanın yükünü taşıyor .Anakent imgesi , iyi yada kötü her şeyi var eden felsefesi altında İstanbul'da yer buluyor.İstanbul iyiyi ve kötüyü az ,orta,ve fazla dozlarda yaşamaya devam ediyor.

3.4.1 Metropol ve eğlence

İstanbullu (İstanbul'da yaşayan) stres atma şeklini içinde harmanladığı çok kimlikli yapısıyla belirliyor. Maruz kaldığı yükleri hafifletmek için seçtiği istemli mekan sorgusu içinde eğlence mekanlarına da yer veriyor

Fotoğraf 3.23 Müzik ve yemek biraradılığıyla bir gece klübü

Kaynak:<http://turizminsesi.blogspot.com.tr/2013/11/club-vivon-aileceeglenilebilecek-bir.html>

‘‘Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, Türkiye’de her sosyo-ekonomik gelir ve statü grubundan, her etnik, dinsel ve bölgesel arka yapısından insan eğleniyor. Eğlence trendleri de bu gruplar tarafından belirleniyor.

‘Jet-set’ diye tabir edilen üst gelir grubunda bulunan kişiler, Bu grubun daha ortalarında yer alan, batılı eğlence biçimini tercih eden iş dünyası mensupları, daha yerel-geleneksel denebilecek eğlence tercihlerine sahip olanlar, Üst-orta sınıfın çeşitli kademelerinde bulunan, finans-bankacılık gibi sektörlerde ya da medya, reklamcılık, sanat gibi yaratıcı endüstrilerde çalışan gruplar, Orta sınıfta bulunan, gelir düzeyi görece daha düşük olmakla birlikte, ‘‘bohem-burjuva’’ tabir edilen yaşam tarzına sahip olanlar, Gençler, Tüketimden kaçmayan ve modern yaşam tarzlarına yaklaşan muhafazakar gruplar, Kendi eğlence tarzlarını yaratan etnik-dinsel gruplar.

Fotoğraf 3.24 İstanbul’da sık kullanılan bir bar konsepti

Kaynak: <https://bunkhostels.files.wordpress.com/2013/11/0732619001353513504.jpg>

Araştırma, İstanbul’un eğlence haritasını da çıkarıyor. Semt semt eğlence modellerinin gösterildiği çalışmaya göre;

Galata-Karaköy-Tünel üçgeni, İstanbul gece hayatının ön plana çıkan önemli bir eğlence aksını oluşturuyor. Karaköy’de yeni açılan mekanlar bunun önemli bir işareti olarak görülüyor. Galataport-Salıpazarı projesinin ilerlemesiyle, Karaköy-Kabataş hattına kadar bu eğilimin yayılması bekleniyor. Volkan Aytar, “Dolmabahçe-Maçka hattının Nişantaşı-Teşvikiye’de tarihsel olarak zaten güçlü olan eğlence odağına bağlanacağını da öngörmek çok zor değil” diyor. Aytar’a göre; “Anadolu yakasında Kadıköy Çarşısı ile Bağdat Caddesi eğlence aksları mevcut.

Beyoğlu her zamanki önemini koruyor ve Talimhane Projesi’nden sonra Tarlabası projesi de Beyoğlu’nu çok genişletecekmiş gibi gözüküyor. Boğaz’ın iki yakasındaki sahil hattının da şimdikinden daha da ön plana çıkması çok muhtemel...Bakırköy-Florya hattının daha da genişleyip yayılması mümkün.Sosyo-ekonomik gelir anlamında daha “peripheral” yani “çevre” özellikleri gösteren diğer semtlerde çok ilginç ve yerel mekânlar açılıyor. Lise gençliğine yönelik ve gündüzleri akşama dek açık dans kulüpleri, göç eden grupların ilgi gösterdiği Türkü

Barlar gibi oluşumları Gaziosmanpaşa gibi semtlerde görüyoruz. Nargile kafeler ise hemen her semtte mevcut ve alkol kullanmayan daha muhafazakâr müşteriye önemli sosyalleşme / eğlenme imkânları sunuyor.Eskiden sert bir kutuplaşma varken şimdi insanlar birbirlerinin yaşam tarzlarını anlamaya daha çok çalışıyor.” Öte yandan, ekonomik farkların önemli bir ayırım noktası olmaya devam ettiği de çıkan sonuçlar arasında. Bilet fiyatları, giriş ücretleri ya da eğlence mekanlarının kapısındaki güvenlik görevlilerinin “seçici” tavrı kimi grupların dışarıda kaldığını gösteriyor. Kadınların, gençlerin ve muhafazakârların daha sık ve daha fazla özgüvenle eğlence hayatına girmeleri önemli dönüşümler arasında sayılıyor. İstanbul hem küresel trendleri çok başarılı bir şekilde izliyor, hem de trendleri Türkiye yerelliği ile çok ilginç ve melez tarzlarda harmanlıyor. Bu anlamda kendine has bir eğlence modeli var.” (www. bahcesehir.edu.tr)

Fotoğraf 3.25 Dansöz kültürünü yaşatan mekan

Kaynak:<http://www.atlantabellydance.com/NazeemDancers/Profiles/MaliqaProfile.html>

Fotoğraf 4.1 İstanbul ve Simit Arabası

Kaynak: <http://bohalista.com/foodies/simit/?lang=en>

Fotoğraf 4.2 Simit Sarayı

Kaynak: <http://www.erayapi.net/ENG/projeler.php?y=2011>

4. BÖLÜM

“İSTANBUL’U İSTANBUL YAPAN BULGULARIN GÖSTERGEBİLİMSSEL İNCELENMESİ”

4.1 İstanbul ve simit

İstanbul simgelerinden biri olma özelliğine sahip ayaküstülük kavramıyla birleşen bir yiyecek olan simit yollarda kolaylıkla bulunur özelliktedir. Satılma noktaları genelde sokaklar belli bir kısmı da pastaneler de satılır. Simit genelde yanına geleneksel bir içecek olan çayın da eklenmesiyle geleneksellikten gelen dizimsel bir metonim oluşturmuş bu dizimsel metonim zamanla metaforlaşmıştır.

Simitçilerin yanı sıra mısırcılar ve kestanecilerdi kendilerine yol üzerlerinde yer bulmuşlardır.

Tablo 4.1 İstanbul ve Simit

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Besin ve şehir	İstanbul ve simit	İstanbul’da çok satılan geleneksel ürün, susam, hamur, İstanbul simiti, yuvarlak sargılı, içi boş görsel
Besin ve hayvan	Simit ve martılar(kıyıda ve vapurda)	Görsel şölen, martıları beslemek ya da hissetmek, vapuru takip etmeleri
Besinve araç	Simit ve arabası	Standartlaştırılmış görüntü, kırmızı beyaz, iştah açıcı renk temsili,geleneksel duruş
Besin ve nesne	Simit ve artık poşete girmesi	Modern çağ sorunsalı, deforme,zevksiz sunum ve kötü dokunsal his, maliyeti düşük olduğu için satıcının benimsemesi, çevre kirliliği ve dönüşüm problemi, Gelenekselliğin sanayi ürünleri karşısında yorumsal çatışma yaşaması
Besinve fiil	Simit almak	Ayak üstü görüntü, ucuz besin, kolay ulaşılabilirlik,heryerdelik

Fotoğraf 4.3 Kestane Satıcısı

Kaynak: <http://www.hekimturktv.com/kestanenin-bitmek-bilmeyen-faydalari-4395.html>

Fotoğraf 4.4 Mısır Satıcısı

Kaynak: <http://en.paperblog.com/balik-kestane-or-sut-misir-of-istanbul-the-food-choice-is-yours-750754/>

Fotoğraf 4.5 İstanbul Adalar

Kaynak: <https://www.projepedia.com/emlak-haberleri/istanbul-da-adalara-yatirim-yapmak-dogru-mu,234.html>

Fotoğraf 4.6 Adalar Fayton

Kaynak: <http://yeni.mobi/sekil-yukle/?q=fayton&page=2>

4.2 Adalar

Tablo 4.2. Adalar

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Adalar	Büyükada,Heybeliada,Burgazada,Kınalıada	Tarihi azınlık yerleşkeleri, Güncelin de Şehre karışmak istemeyenlerin mekanı, Kış ayları sakin, yaz ayları daha kalabalık
İnsanlar	Ada sakinleri	Eğitim düzeyi ve ekonomik düzeyi yüksek, kendini kentten soyutlamak isteyen,soft
Mekan	Ada sahilleri	Teknelerin yaşadığı ,İnsanların denizi izleyip,denize girdikleri kısım
Araç	Ada fayton	Ulaşsızlık seçeneği ,ulaşım aracı, zevk kültürü, mekanik olmayan
Kural	Araç yasağı	Gürültü karşıtlığı, huzur, sükunet,arayışı
Hayvan	Ada martıları	Adalara hakim martı sesi, teknelerin üzerindeki efektel etki
Mekan	Eğlence mekanları ve yemek	Yemek ve müzik biraradalığı,dünya mutfağı ve yerel mutfak
Mekan	Pansiyonlar ve oteller	Yerli küçük işletmeler, sıcak ortam

Adalar İstanbul'un Anadolu Yakası'nın güney kıyılarının açıklarında, Marmara Denizi'nin kuzeydoğu kesiminde yer alan ve kısaca Adalar olarak anılan takımadadır. (<http://www.adalar.bel.tr> :2016)

Ada nüfusunu adada sürekli ikamet edenler, adaları yazlık olarak kullananlar ve gününbirlik gelen ziyaretçiler oluşturur. Ziyaretçiler yüzünden yaz aylarında adanın nüfusunda belirgin şekilde bir artış meydana gelir. Adalar şehrin stresinden yorulmuş şehirden uzaklaşmak isteyen insanlar doğayla bütünleşme, şehirdeki keşmekeşten uzaklaşma ihtimali olarak Marmara denizinde yerini alır. Adalar tıpkı denizin

ortasında var olan görüntüsü gibi sakinliğin, dinginliğin ve özgür ortamın temsilcisidir.

Fotoğraf 4.7 Marmaray Uydu Çekimi

Kaynak: <http://www.postgazetesi.ch/marmaray-dunya-basininda-1319h.htm>

4.3 Marmaray

Tablo 4.3 Marmaray

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Araç	Marmaray	Denizin altından geçen ulaşım aracı
Araç	İstanbul boğazını denizin altından geçmek	Alternatif, hızlılık, denizin altında hissetmek

Marmaray, İstanbul'un Avrupa ve Asya yakalarındaki metro hatlarını İstanbul Boğazının altından geçen bir tüp tünelle birleştiren 76 km'lik bir demiryolu projesidir. Proje ilk olarak II. Abdülhamid döneminde oluşturulmuştur. Halkalı ve Gebze arasında çalışması planlanan hattın boğaz geçişini de içine alan, Ayrılıkçeşme ve Kazlıçeşme arasındaki 14 km'lik bölümü 29 Ekim 2013 tarihinde kullanıma açılmıştır. Açılan hatta 3 tanesi yeraltında olmak üzere toplam 5 istasyon vardır. (vikipedi : 2015)

Asya ve Avrupa kıtalarına denizin altından geçerek ulaşma fikri uygulamasında Marmaray olarak karşımıza çıkar.

Fotoğraf 4.8 İstanbul Vapur

Kaynak: <http://www.adalardan.net/firmalarin-kis-tarifelerinde-durdurulan-vapur-seferleri/>

Fotoğraf 4.9 İstanbul ve Metrobüs Kalabalığı

Kaynak: http://www.aksiyon.com.tr/necati-kola/metrobus-nesli_532391

Fotoğraf 4.10 İstanbul ve Tramvay

Kaynak <http://www.netgazete.com/gundem/kabatas-tramvay-istasyonu-yenilenecek-670874>

4.4 Ulaşım araçları

Tablo 4.4 Ulaşım araçları

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Araç	Metrobüs ,metro ,tramvay, vapur, marmaray	Ulaşmak, bir yere varmak için kullanılan araçlar
İnsan	Çok sayıda insan	sıkışıklık, havasızlık, istemsiz tensel yakınlık, beklemek
İnsan	sıkışıklık, havasızlık, istemsiz tensel yakınlık, beklemek	Rahatsızlık, ayakta durmak, denge bulmaya çalışmak, zaman kaybı
İnsan	Rahatsızlık, ayakta durmak, denge bulmaya çalışmak	Zorundalık, psikolojik ve fiziksel zorlama
Araç ve insan	Trafik sıkışıklığı	Çözülmemişlik, çözülememişlik
Mekan	Üst geçitler	Uzayan merdivenler, işlevsel bozulma, yığılma, mecburiyet, yoruculuk
Mekan	Duraklar	Koşuşturmaca, itiş kakış, yığınlaşma , mecburiyet, normal dışı kalabalık
İnsan	Koşuşturmaca, itiş kakış, yığınlaşma mecburiyet, normal dışı kalabalık	Değersizlik hissi

Metrobüs , metro, tramvay, vapur, marmaray gibi araçlar İstanbul'daki insanları bir yerden başka bir yere taşıma ekseninde sorgusal içerik olarak kullanılmıştır.

Fotoğraf 4.11Tarihi Kapalı Çarşı

Kaynak: http://everywhereturkey.blogspot.com.tr/2014_11_01_archive.html

4.5 Kapalı çarşı

Tablo 4.5 Kapalı çarşı

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Kapalı çarşı	Büyük ve tarihi özellikler taşıyan üstü kapalı alışveriş labirenti
Mekan	Kalabalık ana sokağı	Dar sokaklara geçiş yeri,kalabalık,organik gürültü ağırlıklı,tarihi mekanda metropol pazarı,
Soyut veri	Kapalı çarşı ismi	Kapalılık,bilinmezlik hissi
İnsan	Esnafın insanları çağırması	satış odaklılık,rekabet
İnsan	Her saatte görülebilen kalabalık	Ticaret,turist akımı,ürün çeşitliliği,altın piyasası

Kapalıçarşı Nuruosmaniye, Mercan ve Beyazıt arasında yer almaktadır. Kapalı çarşıda 64 cadde ve sokak, iki bedesten, 16 han, 22 kap ve yaklaşık 3600 dükkan bulunmaktadır. Dünyanın en eski ve en büyük çarşısıdır. 45000 metrekare kapalı alana yayılmıştır. Kapalı çarşıda yaklaşık 20000 kişi ve istihdam edilmekte ve mevsimime göre günde 300 ile 500 Bin arası insan kapalı çarşığı ziyaret etmektedir. Kapalıçarşı İç Bedesten ve yeni bedesten olmak üzere iki bedesten etrafında kendini şekillendirir. kapalı çarşının kuruluş yılı 1461 olarak kabul edilir. (<http://kapalicarsi.com.tr/> : 2015)

Kapalı çarşı doğunun tarihi sanatsal ve zanaatsal güzelliklerini yansıtan ürünlerin yanında yeni tasarımları sunan geçmişi ve bugünü bir arada kabul görmüş kozmopolitliğiyle satan bir mekan olma özelliği gösterir. Çarşı aynı zamanda değerli taşların ve madenlerin işlendiği ve satıldığı mekandır. Büyüklüğü altın piyasasına yön verir niteliktedir kapalı çarşı altın fiyatları dengesiz nitelik taşır. Kapalı çarşı zenginlik sembollerini düz anlamda somut olarak bünyesinde barındırır. Kapalı çarşı para, altın, mücevher, antika gibi birtakım değerleri bünyesinde topladığı mekanı gün bitince kapatır. Bu kapatılmışlık kapalı çarşının görsel kapalılığını birinci anlam düzeyinde destekleyici öğeleri barındırır.

Fotoğraf 4.12 Kadıköy Sokak Müzisyenleri

Kaynak: <http://www.sirtcantam.com.tr/kadikoy-tarihi-carsisi/>

Fotoğraf 4.13 Haydarpaşa ve Vapur

Kaynak: <http://www.tatil.com/kadikoy-otelleri-istanbul>

4.6 Kadıköy

Kadıköy'deki yerleşmenin başlangıcını oluşturan tarihsel çekirdek, Haydarpaşa Koyu çevresi ile Moda Burnu'nun oluşturduğu alan içinde yer almaktadır. Günümüzde bütünüyle kentsel alan içinde kalan ve yapılaşmış bulunan Kadıköy, Bostancı'ya kadar uzanan semt ve mahalleleri ile 19. yüzyılda iskan sahası haline gelmiştir Kadıköy'deki yerleşmenin başlangıcını oluşturan tarihsel çekirdek, Haydarpaşa Koyu çevresi ile Moda Burnu'nun oluşturduğu alan içinde yer almaktadır. (<http://www.kadikoy.bel.tr/> : 2015)

Kadıköy İstanbul'un en yüksek standartta sahip semtleri arasındadır. insanların genelde eğitim düzeyi yüksektir bu da onların hayat görüşünü etkiler yaşam tarzları hayata bakışları Kadıköy sokaklarından da anlaşılabilir. Kadıköy çarşı Kadıköy'ü Kadıköy yapan kısımdır sokaklarında müzik hakimiyeti vardır.

Kadıköy'de kültür ve sanata değer veren bir ilçedir. Kadıköy'deki konser salonları, sinemalar ve tiyatrolar, kitapçılar, eğitim kurumları, kültür ve alışveriş merkezleri, sağlık kurumları, sanayi, modern bir yerleşim siteleri, huzurevleri, spor tesisleri, doğal güzellikleri, parkları, sivil toplum kuruluşları gibi sosyal olanaklar devamlılığını sürdürür.

Tablo 4.6 Kadıköy

GÖSTEREN	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Nesne	Boğa heykeli	Referans noktası ,mekan değiştiren tarihi heykel
Mekan	Kadıköy ritim	Vapur durağı,deniz üstü araçdurağı,beklemek,martıları izlemek
Araç	Tarihi Tramvay Kadıköy- moda arası	Tarihi temsil,ulaşım sağlayan
İnsan	Sokak müzisyenleri	Nitelikli hedef kitlenin varlığı,sokak sanatı,kabul edilmişlik
Mekan	Alışveriş mekanları(Mağaza çeşitleri,Pasajlar,	Çeşitlilik,alışveriş noktası,farklı tasarımlar
Mekan	yemek(küresel lokanta zincirleri,fast food,Balıkçılar,Muhallebiciler,Tatlıcılar,Börekçiler, Pastaneler, Geleneksel tatlar vb)	Geleneksel ve geleneksel olmayan lezzetler, uygun fiyat aralığı,seçilebilirlik
Mekan	Eğlence mekanları (Meyhaneler,Rock barlar,Türkü evleri,Fasıl mekanları, vb)	Modern olana yatkınlık, çeşitlilik,eleştiirel seçicilik,entellektül algısının şekilsel ve düşünsel çizimi,kültürel anlama,marjinallik
Mekan	Kültür Sanat mekanları (Tiyatro,Sinema,Kitapevleri,Sanat galerileri vb)	Sanatı değerli bulma ,sanat kültür mekanlarının sayıca fazlalığı,sokakla birlikte sanatı kabul etme,kültür sanat merkezi tanımlamasına yakınlığı
Mekan	Kadıköy-moda sahil	Merkez kalabalığa yakınlık,yürüyüş,dinlenme,u zayan sahilin verdiği derinlik hissi,mavi deniz
İnsan	Kadıköy sakini algısı	Eğitilmiş,aydınlanma yanlısı,sanatsever modern,marjinal,avangard
Mekan	Haydarpaşa garı	Tarihi tren garı ,karizmatik yapı ,denize yakınlık,yangın

Fotoğraf 4.14 İstiklal Caddesi Yoğun Kalabalık

Kaynak: <http://internationaloffice.vu.nl/databasebuitenland/614>

Fotoğraf 4.15 İstiklal Caddesi Nostaljik Tramvay

Kaynak: <http://ataturkhavalimani.net/>

4.7 İstiklal caddesi

Tablo 4.7. İstiklal caddesi

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
İnsan	Cadde üzerindeki Yerli-Yabancı insanlar(Kalabalık)	Kültürel çeşitlilik ve Kültürel yaşamışlık ,bir arada oluşluluk,geleneksel ve geleneksel olmayanı ,modern ve eski olanı yaşama isteği ,Canlılık ,kozmpolitlilik
Mekan	Alışveriş Mekanları (Mağaza çeşitleri,Pasajlar, Maddi kültür tasarımları geleneksel tasarımlar)	Seçenek olasılığı, Standart ,Standart üstü ve Standart altı Kaliteye ve tasarıma ulaşma olasılığı olan geniş tarz skalası ,geleneksel taklit ürünler ve gerçek olanları ,geleneğin modern tasarımları,genelde cadde üzeri mekan dağılımı
Mekan	Yemek (küresel lokanta zincirleri,fast food,Balıkçılar,Muhallebiciler,Tatlıcılar,Börekçiler, Pastaneler, Geleneksel tatlar vb)	Ulusal ve Uluslar arası tatlar,Yöresel tat sunumları,çeşitlilik,hazır bulunuşluluk
Mekan	Eğlence mekanları (Meyhaneler,Rock barlar,Türkü evleri,Fasıl mekanları, eşcinsel barlar vb)	Sürekli açık mekan,Değişik eğlence türleri ve müzik türleri Geleneksel ve geleneksel olmayan eğlence,Gece ,gündüz ,cadde üzeri ve cadde arası mekan dağılımı
Mekan	Kültür Sanat mekanları (Tiyatro,Sinema,Kitapevleri,Sanat galerileri vb)	Geniş ,kapsamlı ve sanatsal bakış açısı sağlayan oluşumlar Cadde üzeri ve cadde arası
Araç	Taksim tünel Nostaljik Tramvayı	Geçmişten kalan, geçmiş dönem ulaşımını hatırlatan araç
Mekan	Konsolosluklar	Başka ülkelerden gelen ve başka ülkelere giden insanların uğrak yeri
Mekan	Tarihi Kiliseler,Camiler ve diğer	Çeşitli dinlerin ve mezheplerin birada olduğu ve yaşandığı dinsel mekanlar armonisi
Soyut veri	Uzayan caddenin perspektifsel algısı	Uzaklaştıkça küçülen insanların ve mekanların oluşturduğu kalabalık ve yığın hissi
İnsan,Doğa,Araç, Mekan vb	Caddedeki sesler(Birbirinden farklı dillerde konuşan insanlar,söylenen şarkılar ,restoranlardaki aletlerin birbirine çarpma sesleri,az sayıda da olsa araç sesleri gibi)	Çok ses ve çok sosliliğin anlatımı

İnsan	Sokak müzisyenleri, Performans sanatçıları(ulusal ve uluslararası, profesyonel ve amatör)	Sanat sunumu yapmak için gereken hedef kitlenin var olması
İnsan	İnsanların İstiklal caddesini kullanım şekli (genelde gidiş ve dönüş olarak(tramvay rayı orta kısım olarak referans alınır)	Oluşabilecek kargaşa ve çarpmaları önlemek amaçlı bilinçli ya da bilinçsiz önündeki bireyi referans olarak yapılan ayrışma
Araç unsurları	Tramvay durakları ve Rayları -Metro giriş çıkış üniteleri ,tünel	Trafığe kapalı olan caddede yakın ulaşım aracı olarak metro ,sembolize olarak tarihi tramvay kullanımı
İnsan	Sokak satıcıları (kestaneci,simitçi,mısırcı, piyango satıcısı vb)	Sokakta olmalarından kaynaklanan maddi ulaşılabilirlik , kültürel bir olgu haline gelmişlik

İstanbul'un en eski semtlerinden biri olan Beyoğlu'nda Tünel ile Taksim Meydanı arasında uzanan ve 19.yüzyılın sonlarından beri Türkiye'nin en ünlü caddelerinden biri olma vasfını koruyan cadde. 1.400 metre uzunluğundaki caddenin orta noktası Galatasaray Lisesi'nin yanından geçen Yenibaşı Caddesi'nin caddeyi kestiği ve 50. Yıl Anıtı'nın bulunduğu yer kabul edilir. Paralelinde uzanan Tarlabası Bulvarıyla beraber Beyoğlu ilçesinin ana eksenini oluşturur.

İstiklal caddesi ara yollara açılan bir caddedir her ara yol istiklal caddesini tamamlayıcı niteliktedir. İstiklal Caddesi'nde yirmidört saat boyunca hayat devam eder ara sokaklardan istiklal caddesine İstiklal Caddesi'nden ara sokaklara hareket halinde olan insanlar istiklal caddesinin akıcı görüntüsüne katkıda bulunur.

İstiklal caddesi sayılamayacak kadar çok gösterge sahip her şeyin bir arada olduğu karşıtlıkların üst düzeyde yaşandığı göstereni ve gösterileni yer değiştirebilir nitelikte metonomik dizimselliği yüksek özel bir caddedir. istiklal caddesini gösteren en kapsamlı kavram biraradalık kavramıdır. Çeşitli ülkelerden insanlar bu caddeye gelir istiklal caddesi kendi yarattığı dil içerisinde kozmopolit yapıyı açığa çıkarır, kozmopolit yapı küreselliği hedefler dünya toplumu İstiklal Caddesi'nin hedef kitesidir.

Fotoğraf 4.16 Kabataş Vapur İskelesi

Kaynak: <https://geolocation.ws/v/P/20777695/kabata-skelesi/en>

4.8 Kabataş

Tablo 4.8 Kabataş

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	kabataş	vapur tramvay metro otobüs toplandığı yer semt araçlar ve insanlar için düğüm noktası geliş ve gidişlerin yaşandığı
Mekan	denize yakınlık	araç ve insan sesleri arasında sakinleştirici etki

“Kabataş, Beyoğlu ilçesinin sınırları içerisinde, Fındıklı ve Dolmabahçe semtleri arasındaki kıyıyı ve yamaçları kapsayan semt. Resmi mahalli yönetim birimi olarak Ömeravni mahallesinin kapsamına girmektedir. Kabataşta’ki iskelelerden İstanbul Deniz Otobüsleri ile Kabataş-Bostancı, Maltepe-Bostancı-Kabataş-Bakırköy-Avcılar ve Kabataş-Adalar, Şehir Hatları vapurlarıyla Kabataş-Kadıköy, Kabataş-Kadıköy-Adalar ve Boğaz Hatları, dolmuş motorlarla Üsküdar ve Kadıköy, Bursa Deniz Otobüsleriyle de Mudanya yolculukları yapılabilmektedir.

Kabataş-Bağcılar tramvay hattının son durağı olan Kabataş, F1 funiküler hattı ile Taksim Meydanı'na bağlanır. İskelelerin arka kısmındaki otobüs duraklarından ise Beşiktaş, Beyoğlu, Şişli, Kağıthane ve Sarıyer'in değişik noktalarına giden otobüs seferleri düzenlenir''.(www.beyoglu.bel.tr)

Kabataş insanlar için genelde kalıcı olma özelliği göstermez insanlar Kabataş'a gelir ve giderler, bir aktarma yeri olarak kullanılan Kabataş birçok insan akımının sağlanmasına yardımcı olan bir yerdir.

Fotoğraf 4.17 Boğaziçi Köprüsü

Kaynak: <http://turizm-forum.ru/lofiversion/index.php/t1202.html>

4.9 Boğaziçi köprüsü

Tablo 4.9 Boğaziçi köprüsü

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Coğrafi	İstanbul boğazı(asya ve Avrupa kıtası arasında kalan jeopolojik yapı)	İstanbul'u iki parçaya bölmek,asya ve Avrupa temsilini yaşatmak,geçiş kenti olmaya yol açmak
Mekan	İstanbul boğaziçi köprüsü(Asya ve Avrupa kıtalarını denizin üzerinden birleştiren köprü)	Asya ve Avrupa kıtalarını birleştirmek,insanların ve araçların geçişini sağlamak,denizin üstünden geçmek,yükseklik duygusu
Araç	Köprü'nün üstünden geçen taşıtlar	Karşıya geçmek,yolu kısaltmak,iki kıtanın arasından geçmek,denizin üstünden geçmek
Araç	Taşıtların neden olduğu trafik	Taşıt fazlalığı,sıkışıklık,bekleme,yolu kısaltmak isteyen insan fazlalığı
Coğrafi	Deniz	Köprü'nün asıl nedeni,mavilik,güzellik
Araç	Köprü'nün altından geçenler(gemiler, tekneler ,yatlar vb)	Köprü'nün yüceliğini hissetmek ,yük taşımak,gezme,deniz yolculuğu,ulusal ve uluslar arası ticaret
Mekan	Köprü ve İstanbul silüeti	Dikey binaların fontu üzerinde kurduğu yatay ve etkileyici görüntü
Hayvan	Martılar	Özgürlük,yaşam alanı,İstanbul silüetine kattığı güzellik

‘‘Karadeniz ile Marmara Denizi’’ni birbirine bağlayan İstanbul Boğazı üzerinde yer alan iki asma köprüden biridir. Köprü'nün ayakları Avrupa Yakası'nda Ortaköy, Anadolu Yakasında Beylerbeyi semtlerindedir’’ (<http://www.ibb.gov.tr/>)

Boğaziçi köprüsü Asya kıtası ve Avrupa kıtası arasında karayoluyla geçmesi fikri üstüne kurulmuş birinci köprüdür. İstanbul silüetini etkileyen yapısı dikeyliklerin arasındaki yatay bir karşıtlıktır. Bu yatay karşıtlık Asya ve Avrupa yakası birbirine bağlar İstanbul'un simgesel bir anlatımıdır. Boğaziçi köprüsü İstanbul için var olan bir geçiş bölümüdür.

Fotoğraf 4.18 Galata Kulesi Uzaktan Görünüm

Kaynak: <http://www.resimmax.net/turistik-ve-tarihi-yerler/galata-kulesi-resimleri.html>

Fotoğraf 4.19 Galata Kulesi Yakın Görünüm

Kaynak: <http://alternatiftarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>

4.10 Galata kulesi

Tablo 4.10 Galata kulesi

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Bizans dönemine ait fener kulesi	Gözetlemek,gözlemlemek,İstanbul boğazını ve haliçi izlemek,
Mekan	Kulenin etrafının günümüz binalarıyla kaplı olması	Kulenin kentle karşılaşması,bina yığınından ayrı bir şey gibi durmak,kulenin etrafına yabancılaşması,karşılıklı ötekileşme hissi
Mekan	Uzun kubbeli yüksek yapısı	İzlemek için gereken dönemsel özellik
Mekan	Kulenin içine asansör inşa edilmesi	Eski ve yeni çıkılabilirlik algısını bir arada görmek,kolay gezilebilir hale getirmek

Dünyanın en eski kulelerinden biri olan Galata Kulesi Bizans İmparatoru Anastasius tarafından 528 yılında Fener Kulesi olarak yaptırılmıştır. IV. Haçlı Seferi'nde geniş çapta tahrip edilen kule, daha sonra Cenevizliler tarafından Galata surlarına ek olması için yeniden yapılmıştır(www.ibb.gov.tr).

Günümüzde modern binaların arasında eski bir kule olarak kalmakta geniş bir alandaki mekan metonomisini algılamaya yardımcı olmakta ve karşıtlıklar yaratmaktadır.

4.11 Taksim meydanı

Tablo 4.11 Taksim meydanı

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Nesne	Taksim heykel	Yücelik , ululuk duygusu, referans noktası, tarihsel nitelikli sembol
Mekan	Taksim göbek	Dönüş yeri, diğer sokaklara gitmek için referans noktası, sosyal ve siyasi olaylarda merkez algısı
Araç	Taksim metro	Çok fazla insanın kullandığı ulaşım aracı giriş bölümü, insan birikmeleri, süfülasyon, sıkışıklık
Mekan	Taksim beton zemin	Betonlaşma , duyusuzlaşma
Mekan	Taksim otelleri	Turistlerin ve kalmak zorunda olanların kaldığı, İş, gezi yada herhangi bir nedenden ötürü Geniş fiyat ve hizmet aralığı, yerel, ulusal ve uluslar arası otel zincirleri
İnsan	Simit , mısır, kestone , çay, piyango	Toplanma alanı olan göbek çevresindeki sokak ürünleri, ayaküstüculük, maddi manevi ulaşılabilirlik
İnsan	Dilenciler (ulusal , yerel ve uluslar arası) İstanbul dilencileri, istanbul'a diğer şehirlerden gelen dilenciler ve son dönemlerde savaş nedeniyle suriye'den gelen dilenciler , akıl hastaları vb.	Maddi manevi yoksunluk, yer bulamamışlık, Yaşam şekli olarak benimsemişlik, çaresizlik, rakip dilencilerle çatışma halinde olma durumu , çocukları, yaşlıları, kadınları kullanma durumu, çözememişlik
Mekan	Döviz büroları	Para dönüştürme, mecburiyet, ülkeye doviz girmesi
Mekan	Tramvayın ilk durağı(taksim tünel arası)	Taksim tünel arası ilk durak, turistlerin ve tramvaya binmek isteyenlerin bekleme yeri
İnsan	Taksim göbek etrafında oturan ve duran insan topluluğu	Beklemek, yorgunluk, maddiyatsızlık, tercih
Mekan	Gezi parkı(civardaki tek ağaçlık alan)	Dinlenme alanı, karmaşanın ortasındaki kısmi sakinlik hissi, gezi parkı olayları
İnsan	Bazı dönemlerde kalabalığın organize olarak toplanması	Protesto etmek, eğlenmek, bazı tur organizasyonları.
Mekan	Atatürk kültür merkezi	Modern algısı olan kültür merkezi, büyüklük , kapasite

Fotoğraf 4.20. Taksim Meydanı üst görünüm

Kaynak: https://de.wikipedia.org/wiki/Zeittafel_der_Proteste_in_der_T%C3%BCrkei_2013

Fotoğraf 4.21 Taksim Meydanı Üst Görünüm

Kaynak: <http://listelist.com/taksim-meydaninin-oykusu/>

Taksim Meydanı, İstanbul 'un Beyoğlu ilçesinde yer alan ve İstanbul kentinin en ünlü noktalarından biri olan meydan. Çevresindeki lokanta, mağaza, otel, eğlence ve

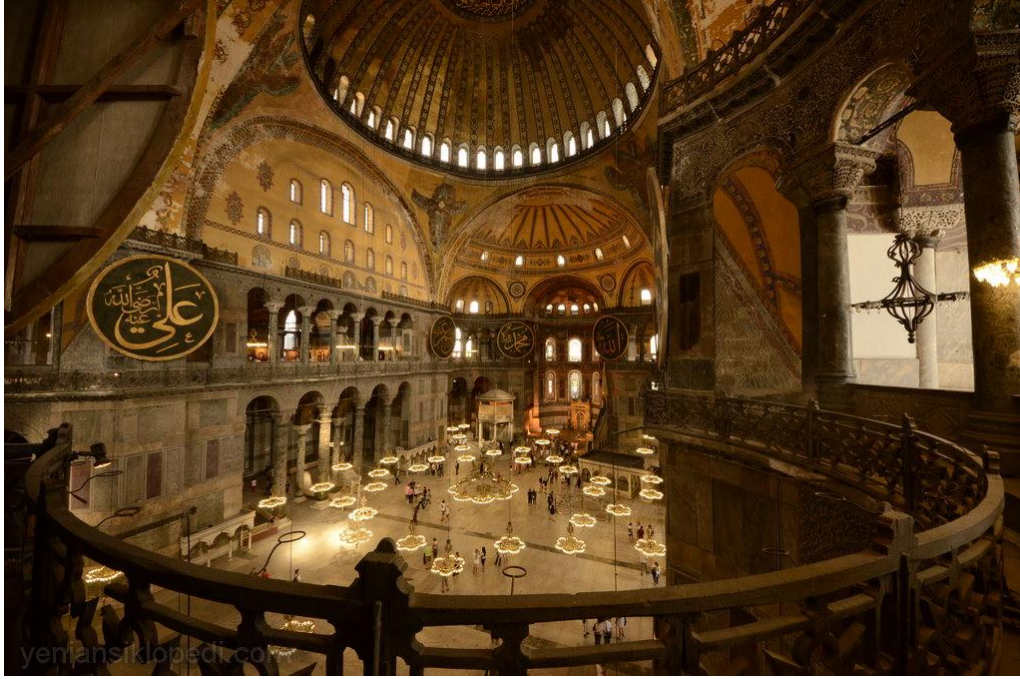
kültür yerleriyle İstanbul'un en büyük turistik çekim merkezinden biridir. Cumhuriyet Döneminde bir meydan haline gelmiş olan Taksim Meydanı, pek çok siyasi ve toplumsal olaya da ev sahipliği yapmıştır.

Taksim Meydanı tarihsel gelişimi açısından nitelikli olaylara sahne olmuştur aynı zamanda İstanbul'da yaşanan politik olayların ana merkezi konumundadır. Görsel açıdan dağınık bir yapısı vardır. Araçların ve insanların biraradalığı meydandaki dinamizmi kesintiye uğratmaktadır. Taksim meydanı evre yollara açılan bir düğüm noktasıdır. insanların ve araçların bu düğüm noktası etrafında karşılaşmak zorunda kalması karşıtlığa ve karmaşıklığa neden olur.

Fotoğraf 4.22 Ayasofya Dış Görünüm

Kaynak: <http://ayasofyamuzesi.gov.tr/>

Fotoğraf 4.23 Ayasofya İç Görünüm

Kaynak:<http://alternatiftarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>

4.12 Ayasofya Müzesi

Tablo 4.12 Ayasofya müzesi

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Mimari tarihinin önemli dönüm noktası(Kubbe geçişi ve taşıyıcı sistem özellikleri)	Eşsiz mimari,dönemsel yenilik,güç,ihtişam,teknik yeterlilik
Mekan	Bizans mimarisi ve dünyanın en eski katedrali	Hristiyan dünyası ve İstanbul öncüllerinde siyasi,dini,kültürel ve mimari önem içeren etki,sanat tarihi açısından önemli bulunurluluk
Mekan	Fatih Sultan Mehmet tarafından camiye dönüştürülen Bazilika planlı patrik katedrali	Aynı mekandaki dinsel değişim,yerine getirilmişlik
İnsan	Fatih Sultan Mehmet'in Ayasofya da ki mozaiklerin üstünü ince sıvayla kaplatıp tarihsel koruma sağlaması	Öngörü ve hoşgörü, küresel düşünmek
Mekan	Ayasofya'nın müzeye dönüşmesi	Tarihi uzamsal etki karşısında kayıtsız kalınmaması,Tarihi eser çokluğu,Koruma gerekliliği

Mimari tarihinin en önemli yapıtlarından günümüze kadar ayakta kalmış dünyaca ünlü eserler arasında yer alan Ayasofya; mimarisi, ihtişamı, büyüklüğü ve işlevselliği yönünden sanatsal ve dinsel açıdan eşsiz bir eserdir. İstanbul'da yapılmış en büyük kilise olup aynı yerde üç kez inşa edilmiştir.. Ayasofya, Fatih Sultan Mehmed'in (1451-1481) 1453'te İstanbul'u fethetmesiyle birlikte camiye çevrilmiştir. Osmanlı Dönemi'nde, 16. ve 17. yüzyıllarda, Ayasofya'nın içine mihrapları, minberi, müezzin mahfilleri, vaaz kürsüsünü ve maksureleri eklenmişlerdir.

Ayasofya camiye dönüştürülürken insan figürü içeren mozaiklerin belli bir kısmı ince sıvayla kaplanmış mozaikler böylece doğal ve yapay tahribattan kurtulmuştur. (<http://ayasofyamuzesi.gov.tr/>)

Ayasofya farklı dinsel değişimler yaşamış, bu değişimlerin kalıntılarını yapısında bırakmış ve günümüzde varlığını ve önemini devam ettirmeyi başarmış güçlü mimarisiyle ayakta duran ve kozmopolit unsurlar barındıran bir uzam olma özelliği gösterir. Ayasofya yan anlamda uzamsal etkiler taşıyıp İstanbul'u İstanbul yapan faktörler arasında temsili özellik taşıyan, biraradalık kavramını bünyesine çözümleyip günümüze kadar ayakta kalmayı başarmış, tinsel anlamlar içeren bir yapı olarak kendini var eder.

Fotoğraf 4.24 Eyüp Camii Avlu

Kaynak: <https://www.getyourguide.com/istanbul-156/eyuep-district-and-city-walls-walking-tour-of-istanbul-t18268/>

Fotoğraf 4.25 Eyüp Camii Şadırvan

Kaynak <http://www.iyihaberler.net/yasam/eyup-sultan-ziyaretcilerini-halilarla-karsilayacak/>

4.13 Eyüp Sultan Camii

Tablo 4.13 Eyüp Sultan Camii

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
İnsan	Peygamberin ayak izinin bulunduğu cami	Kutsal iz
İnsan	İbadet etmek için gelen kalabalık	Biraradalık,dini yaşanmışlık yaratımı
İnsan ve mekan	Eyüp sultan türbesi	Kutsal değer ,din büyüğü,mezar,
Mekan	Dikdörgen planlı mihrabı çıkıntılı camii	Estetik mimari,tarihsel değer,ibadet yeri
Mekan	Dilek tutmak amacıyla bağlanan kumaşlar	Umut,olasılık , yapalabilirlik atfetme

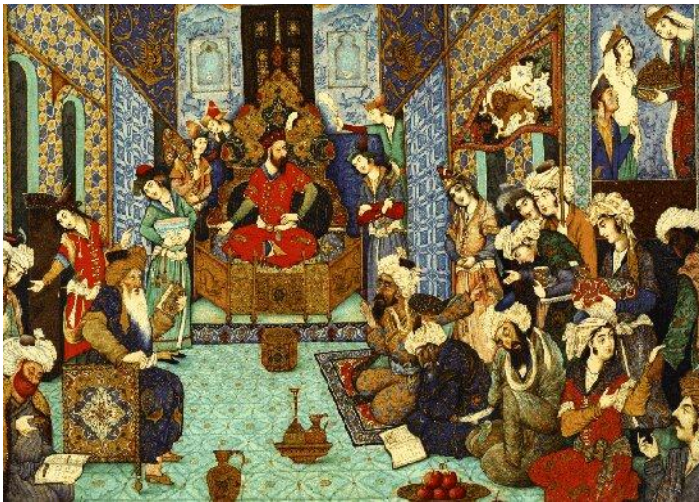
Eyüp Sultan Camii, insanların dua etmek ve dilek dilemek için geldikleri kutsal bir ziyaret yeridir. Cami Eyüp semtinde Haliç kıyısında bulunur. Dikdörtgen planda, mihrabı çıkıntılı olan camiinin avlusunda asırlık bir çınar bulunur Eyüp Sultan türbesi de bu bahçede yer alır . (<http://www.turkcebilgi.com>)

Türbeye her yıl çok sayıda insan dilek dilemek ve dua etmek amacıyla gelir Gelen insanların bir kısmı yanlarında getirdikleri kumaş parçası vb şeyleri türbeye ilişirmeye çalışır.somut nesnelere soyut kavramlara geçiş yapmak ,tinsel ve ilahi güçle bağlantı kurmaya çalışmak, bu davranışın yan anlamsal amacını tanımlar.

Fotoğraf 4.26 İstanbul ve Lale

Kaynak:<http://www.istanbulajansi.com/haber/istanbulda-lale-zamani-basliyor/30756>

Fotoğraf 4.27 Lale Devrine Ait Bir Minyatür

Kaynak:http://www.hatdergisi.com/HAT%20DERG%C4%B0S%C4%B0/minyatür_sanati.htm

Fotoğraf 4.28 İstanbul Belediyesinin Geleneksel Motifli Lale Çalışması

Kaynak: http://www.hatdergisi.com/HAT%20DERG%C4%B0S%C4%B0/minyatur_sanati.htm

4.14 İstanbul ve lale

Tablo 4.14 İstanbul ve lale

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Tarihi dönem	lale devri	osmanlı imparatorluğu'nun lüks içinde geçirdiği dönem
Bitki	lale çiçeği	osmanlı'da eski dönemlerden beri var olan
Soyut veri	istanbul'un sembolü	çeşitli lale motiflerinin çinicilik ve mimaride kullanılıp yaygınlaşması , benimsenmesi
Bitki Doğa	Yol kenarlarına, bahçelere, parklara,vb şehir planlama öğesi olarak kompozisyonel bir şekilde lale ekilmesi	istanbul 'a kurumsal kimlik kazandırmak,grafiksel etki

Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1718 -1730 yılları arasında yaşanan döneme Lale Devri adı verilmiştir. Bu isim, dönemi tarif etmek amacıyla Cumhuriyet yıllarında konmuştur. Bu dönemde İstanbul 'da yaygın olarak lale yetiştirilmesi,

dönemin lale çiçeğiyle anılmasına neden olmuştur. O dönemde İstanbul da 200 kadar lale soğanın ve çeşidinin bulunduğu söylenir. .(<http://www.ibb.gov.tr> : 2015)

Lale motifi İstanbul'daki mimari eserlere yayılmış durumdadır. İstanbul belediyesi son dönemlerde lale dikimine önem vermiş, lale festivalleri düzenlemiştir. İstanbul'da ana yollarda, parklarda, yol kenarlarında rengarenk laleleri görmek mümkün olmaktadır. Lalenin grafiksel etkili dizaynlarla dikilmesi logo özellikleri taşımakta ve sembolleşmektedir.

Fotoğraf 4.29 Kız Kulesi'nin Deniz İçerisindeki Görüntüsü

Kaynak: <http://www.felsefedayat.net/tag/lucretius-siirleri>

Fotoğraf 4.30 Kız Kulesi'nin İç Görüntüsü

Kaynak: <http://ww2.sahilrehberi.com/?folio=7POYGN0G2>

4.15 Kız Kulesi

Tablo 4.15 Kız Kulesi

GÖSTERGE	GÖSTERİLEN	GÖSTEREN
Kız kulesi	Denizin ortasında duran mekan	Yalnızlık,Ulaşılmazlık,Merak hissi
Mekan	Tarihsel değer	Geçmişten gelen biriciklik,yücelik,ululuk
Mekan	Mitsel değer	Yan anlamlılık
Mekan	Kulenin içindeki restoran	İşlevselleştirilmiş tarihi doku,

İstanbul Boğazı'nın Marmara Denizi 'ne yakın tarafına, Salacak açıklarında olan küçük adacık üzerindeki yapıdır. Üsküdar için önemli sembollerden biridir. Kız kulesi deniz feneri olarak kullanılmak için yapılmış bir yapıdır. Tarihi geçmişi 2500 yıl öncesine dayanır. (<http://www.kizkulesi.com.tr/>: 2015)

2000 yılında restore edilerek restoran haline getirilmiş, tarihi yapı günümüz içerisinde işlevsel metonomik dönüşüm yaşamıştır. Kız kulesinin denizin ortasında yalnız duruşu, mimari görselinin denizle bütünleşen hali, İstanbul'u bir ürün kız kulesini de ürünün markası olarak algılama eğilimine doğru yönlendirir. Kız kulesine ulaşım deniz yoluyla yapılmak zorundadır.

Fotoğraf 4.31 Sultan Ahmet Camii Dış Görünüş

Kaynak: <http://www.eba.gov.tr/gorsel/bak/0d9b8f6f5a52dd1e14bcfa4f8a8036cab18daba89e089>

Fotoğraf 4.32 Sultan Ahmet Camii Tavan Görüntüsü

Kaynak <http://www.camiveturbeler.com/istanbul-sultan-ahmet-camii-tarihcesi-nerede-nasil-gidilir>

4.16 Sultan Ahmet Camii

Tablo 4.16 Sultan Ahmet Camii

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Türkiye'nin ilk altı minareli camisi	İhtişamlılık,büyüklük
Mekan	Mavi,beyaz,yeşil çinilerle bezenmesi ,kubbelerinin mavi ağırlıklı olması	Özgürlük ,temizlik,güven anlamı taşıyan renklerin çinilere hakim olması,sistematiik dizilim
Nesne	Çinilerin üzerlerindeki çeşitli lale desenleri	Lalenin sanatsal yorumu,Osmanlı imparatorluğu tarafından önem verilen bir çiçek oluşu
Nesne	Avizelerdeki deve kuşu yumurtası	Organik ve inorganik ikilisinde mekan ,fayda etkisi
Mekan	Bizans ve Osmanlı mimarisinin karışımı olması	Çok yönlü mimari etki ,biraradalık
Mekan	Günümüz istanbul'u için önemini koruması	Uzam,büyük mekan,geçmişten gelen kabul görmürlük

Medreseden, darülkuradan, sıbyan mektebinden, türbe, arasta, dükkanlar, ve hamamdan oluşan Camii Sultan Ahmet'te bulunmaktadır. İmatre darüşşifa ve üç sebil bölümlerinden oluşmaktadır Caminin duvarları kadar mavi rengin ağırlıklı olduğu çinilerle kaplıdır. Duvarların ve filayaklarının yarıdan yukarısı, kemelerin, pandantiflerin, yarım kubbelerin ve büyük kubbenin içine yoğun oranda mavi ağırlıklı kalem işleri ile bezenmiştir. Cami, özellikle Avrupalılar arasında Mavi Camii olarak bilinir. Minarelerin İki iç avlunun dış köşelerinde, diğer dördü de cami bölümünün köşelerinde yer alan minarelerin ilk ikisi ikişer diğerleri ise üçer şerefelidir.(<http://www.sultanahmetcami.org/>:2015)

Günümüzde büyük bir imparatorluğun daha ibadet ettiği önemli mekan olma hissini yaşattığı için ve günümüzde hala kullanılabilirliği önemini korumaktadır .Sultan Ahmet'in sürekli kullanılan kalabalık bir camii olması bunun gösterebilir.

Fotoğraf 4.33 Sultan Ahmet Meydanı Görünüm

Kaynak: <http://www.samyelittravel.com/property/site-plan/>

Fotoğraf 4.34 Sultan Ahmet Meydanı Dikilitaş

Kaynak: <http://www.travel-snapshots.com/2013/06/travel-snapshots-from-istanbul-turkey/>

4.17 Sultan Ahmet Meydanı

Tablo 4.17 Sultan Ahmet Meydanı

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Sultan Ahmet meydanı	Tarihi bir çok yapıyı bir arada bulundurma,
Mekan	Tarihi bir çok yapıyı bir arada bulundurma	Yerli yabancı turist akımı,Paha biçilemez kültürel değer
Mekan	Roma,Bizans,Osmanlı dönemlerinde ki önemli mekan	merkez, düğüm noktası ayaklanmaların yaşandığı,eğlencelerin düzenlendiği,yaşamsal aktivitelerin devam ettiği
Mekan	Günümüzde tarihi mekanların yakın olduğu merkez	Ayasofya,Sultan Ahmet Camii,Türk İslam Eserleri müzesi,Yerebatan Sarnıcı ,Binbirdirek sarnıcı gibi
Mekan	Yabancı ve yerli turistlerin yoğun olduğu mekan	Geçmişin dini ,siyasi,kültürel karşılık içeren etkisi,tarihi yapıları incelemeye olan merak

İstanbul'un en önemli meydanlarından biri olan **Sultanahmet Meydanı** . Bizans döneminde **Hipodrom** olarak anılan bir meydandı. Osmanlı dönemini burayı **At Meydanı** diye adlandırmıştı.

Roma, Bizans, Osmanlı dönemlerinde önemli mekan olma özelliğini sürmesinin nedeni bir düğüm noktası olması olarak kabul edilebilir.Sultan Ahmet meydanı çevre yolları toplayan ve dağıtan bir konuma sahiptir.Meydanın merkezi konumu onu aynı zamanda Hamamların, mabetlerin, dini, idari, sosyal ve kültürel merkezlerin toplandığı alan haline getirmiştir.

Meydan günümüzde tarihi nedenselliklerle ve merkezi konumu nedeniyle meydan olma işlevini devam ettirmektedir. Tarihi eserlerin toplanma yeri ve alışveriş merkezi konumundadır. Turistlerin yoğun ilgisi sultan Ahmet meydanında turistik dizaynlar görülmesine de neden olmuştur.

Fotoğraf 4.35 Topkapı Sarayı Dış Görünüş

Kaynak: <http://www.sehirrehberim.net/istanbul-avr/topkapi-sarayi/5>

Fotoğraf 4.36 Topkapı Sarayı İç Kesit

Kaynak: <http://www.trt.net.tr/anasayfa/fotogaleri.aspx?sk=yy0VVrSxhUuzk0LU2Orndw&sg=ySg1wrN9aEmA4scvuYei1g&sm=lQdT1NwAE06fJ3B9fVW9iQ>

4.18 Topkapı sarayı

Tablo 4.18 Topkapı sarayı

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	topkapı sarayı	tarihi yarımadaanın en uç kısmındaki büyük ve görkemli saray
Mekan	harem dairesi	Sarayda kadınların yaşadığı kısım,ayrışma
Nesne	kaşıkçı elması	Büyük,eşsiz elmas,gösteriş
Nesne	kutsal emanetler	Hz. <u>Muhammed</u> 'e ait eşyalar
Nesne	topkapı koleksiyonu	Padişah kaftanları kumaşlar ,kutsal örtüler padişah portreleri imparatorluk hazinesi silahlar ,avrupa ve japon porselenleri gümüşler , Hırka-i saadet dairesi ve kutsal emanetler
Nesne	Padişah kaftanları kumaşlar kutsal örtüler ,padişah portreleri ,imparatorluk hazinesi silahlar, avrupa ve japon porselenleri ,gümüşler , Hırka-i saadet dairesi ve kutsal	Eşsiz tarihi değer,paha biçilmezlik,çok uluslu kültür değerleri

Marmara Denizi, İstanbul Boğazı ve Haliç arasındaki tarihi İstanbul yarımadasının ucundaki Sarayburnu'nda bulunan Doğu Roma akropolü üzerindeki 700.000 metrekarelik bir alan üzerine kurulmuştur. Fatih Sultan Mehmed'den itibaren otuzbirinci padişah Sultan Abdülmecid'e kadar yaklaşık dört yüz yıl süreyle imparatorluğun idare, eğitim ve sanat merkezi olarak kullanılmıştır. 19.yüzyılın

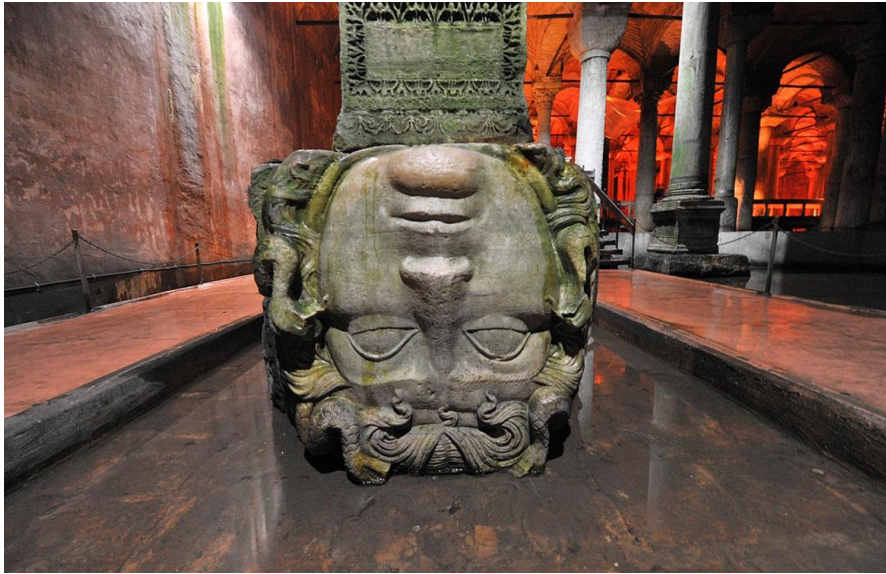
ortalarında hanedanın Dolmabahçe Sarayı'na taşınması ile terkedilmiş olmasına rağmen önemini her zaman korumuştur. (<http://www.topkapisarayi.gov.tr> : 2016)

Topkapı sarayı düz anlamında Osmanlı İmparatorluğu'nun yaşadığı mekan olmuşken yan anlamında büyük ve kullanışlı görsel yapısıyla, mimarisiyle ait olduğu büyük, zengin ve geniş imparatorluğun gücünü yansıtır, kültürel gerçeklerine gönderme yapar.

Fotoğraf 4.37 Yerebatan Sarnıcı

Kaynak: <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=4044>

Fotoğraf 4.38 Yerebatan Sarnıcı Medusa Başı

Kaynak: <http://neolaki.net/ney/Yerebatan-Saray%C4%B1-1.html>

4.19 Yerebatan sarnıcı

Tablo 4.19 Yerebatan sarnıcı

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Yerebatan sarnıcı	Su sarnıcı,Şehrin su ihtiyacı için yapılmış
Mekan ve hayvan	Sarnıçtaki balıklar ve zemindeki su	Karanlığın sessiz sakinleri ,yüzmek,büyümek,geçmişten gelen etki gizemlilik
Mekan	Medusa başları	Sutunların altında yaşamak,gizemlilik ,nedeni bilinmezlik,efsane
Mekan	Karanlık	Kapalılık ,Zemindeki huzurlu serinlik ve dingin etki
Mekan	Sutunlar	Ayakta taşıyabilirlik,güç,ihtişam
İnsan	Sıraya girmiş turistler	Heyacan ,beklemek,önemsemek,bilet okutmak

“İstanbul'un görkemli tarihsel yapılarından birisi de Ayasofya'nın güneybatısında bulunan Bazilika Sarnıcı'dır. Bizans imparatoru I. Justinianus (527-565) tarafından yaptırılan bu büyük yeraltı sarnıcı, suyun içinden yükselen ve sayısız gibi görülen mermer sütunlar sebebiyle halk arasında “Yerebatan Sarayı” olarak isimlendirilmiştir. Sarnıcın bulunduğu yerde daha önce bir Bazilika bulunduğundan, Bazilika Sarnıcı olarak da anılır”.(www.yerebatan.com)

4.20 Bozdoğan su kemeri

İstanbul Üniversitesi'nin ve Fatih Camii'nin bulunduğu tepelerin arasında uzanmakta olan Bozdoğan Su Kemerini Geç Roma, Erken Bizans dönemi eseridir.

6.yy.da, eski dönem İstanbul sarayları, Ahilleus Hamamı ve Yerebatan Sarnıcı'nın suyunu sağlamak için kullanılan Bozdoğan Kemerini; 1403 yılında kentten geçen İspanyol sefiri Ruy Gonzáles de Clavijo'nun belirttiğine göre çevredeki bağ ve bahçelerin sulanmasına da yardımcı olmuştur. İstanbul'un fethinden sonra,

şehirdeki su sorununu gidermek için, Fatih Sultan Mehmet, kemerin su şebekeleri onartıp, kemere ilaveler yaparak, İstanbul'da ki su sorunu çözmeye çalışılır. Kemer Osmanlı Döneminde de birçok kez elden geçirilir; II. Bayezid, Kanuni Sultan Süleyman ve II. Mustafa dönemlerinde eklemeler ve onarımlar yapılır, bu onarımlar kemerinin sağlamlaşmasını sağlar.

Günümüzde kemerin ortalama uzunluğu 971 m, denizden yüksekliği 63.5 metre ve zeminin yüksekliği ise ortalama 28 metredir. Bugün büyük bir kısmı yıkılmış olan kemerin Atatürk Bulvarı üzerindeki bölümü sağlam kalmıştır. (www.ibb.gov.tr : 2015)

Fotoğraf 4.39 Bozdoğan Su Kemerini

Kaynak:<https://www.pinterest.com/cserhatizsuzsa/g%C3%A1tak-v%C3%ADzvezet%C3%A9kek/>

Tablo 4.20 Bozdoğan Su Kemerini

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Bozdoğan su kemeri	Tuğlalardan yapılmış ,otoyolu enine bölen tarihi su kemeri
Mekan	Otoyolu enine bölen yapı	Modern bir otoyolu tarihsel çizgilerle bölme,eski yeni bir aradalığı,tarihi kabul edilmişlik
Mekan	Kemerin içinden geçen araçlar	Farklılık hissi, karşıtlık ve biraradalık duygusunu eski ve yeni haliyle yaşama
Mekan	Kemerdeki alt ve üst kapılar	Yücelik algısına yönelik Katman hissi oluşturma,geçiş yeri

Fotoğraf 4.40 Mağlova Kemerini

Kaynak: <http://bilgihizmeti.blogcu.com/mimar-sinan/7759627>

4.21 Mağlova kemeri

Alibeyköy Deresi'nin üzerinde olan Mağlova Kemerini Mimar Sinan'ın 1554-1562 yılları arasında inşa ettiği dünya su mimarisi gösterenleri açısından en önemli eser olarak kabul edilir. Kemer estetik açıdan ve anıtsal açıdan iyi bir gösterge olarak

yansır İki katlı, 36 metre yüksekliğinde ve 257 metre uzunluğundadır. Kemer ilk yapıldığı yıl selde yıkılmış ve 1564 yılında onarılmıştır.Kemer işlevini sürdürmeye devam etmektedir. (www.http://blog.mngturizm.com)

Tablo 4.21 Mağlova Kemer

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Mağlova su kemeri	Su mimarisinin başyapıtı,yücelik hissi,mimari güzellik ve kullanılşılık
Mekan	Su kemeri	Suyun geçiş yeri,su ulaşım ağının bir parçası
Mekan	İki katlı geçiş kapılarından oluşması	Yücelik algısına yönelik Katman hissi oluşturma,geçiş yeri
Mekan	Yücelik algısına yönelik Katman hissi oluşturma	Üst kısımdaki kemerlerde boşluğa açılan, yerçekimi karşıtı boyutluluk hissi
Mekan	Kemerin ikinci katındaki gezmeye olanak sağlayan küçük geçiş yerleri	Suyu yavaşlatmak

Fotoğraf 4.41 Uzun Kemer

Kaynak: <http://www.mimarsinan.gen.tr/wp-content/uploads/2012/01/?ND>

4.22 Uzun kemer

1554-1564 yılları arasında Mimar Sinan tarafından inşa edilmiş olan kemer, Kemerburgaz ormanlığının kuzeybatısında ve Göktürk beldesinin girişinde yer alır. Roma dönemindeki temeller üzerine inşa edilen Uzun Kemer'in boyu 710 metre, yüksekliği 26 metredir. İki katlı olarak yapılan kemerin Köprü ayaklarından birinde "Allah" yazısı, diğerinde ise bir madalyon bulunmaktadır madalyon tahrip edilmiş durumdadır. İstanbul'da ki kemerler içinde en uzun kemerdir ve günümüze kadar ulaşmıştır.

Tablo 4.22 Uzun kemer

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Mekan	Uzun kemer	İstanbulda'ki en uzun kemer,büyükklük etkisi,işlevsel uzunluk,tarihi etki
Mekan	Kemerin bir ucundaki Allah yazısı	Suyun zorunlu gereklilikten doğan dinsel kabul edilmişliği,tanrıya atıfta bulunma yücelik hissettirme
Mekan	Kemerin diğer ucundaki madalyon	Kimliksel vurgu,logo
Soyut veri	Madalyonun tahrip edilmesi	Hazine arayan insanlar ,olasılık ,tarih tahribatı,
Soyut veri	Hazine arayan insanlar ,olasılık ,tarih tahribatı	Geçmişin izlerini silme,kültür mirasını çalma girişimleri

Fotoğraf 4.42 Çemberlitaş

Kaynak: <http://www.ivrindi.com/2008/09/03/cemberlitas/>

4.23 Çemberlitaş

‘‘M.S. 330’da Başkentın Roma’dan İstanbul’a nakli sebebi ile şehrin ikinci tepesindeki büyük oval bir meydanın ortasına, Konstantin in şerefine dikilmişti. Form Konstantin diye bilinen meydanın etrafı sütunlu galeriler ile çevriliydi. Çemberli taş, yanık sütun olarak ta bilinir. Orijinalinden daha kısa hali ile günümüze gelebilmiştir. Eskiden üstünde Büyük Konstantin’in güneş tanrısı pozundaki heykeli bulunurdu. Sütunun porfir blokları zamanla ve yangınlardan çatladığı için demir çemberlerle çevrilmiştir. Mermer başlık 12 yy., alttaki örme takviye kısmı 18 yy. aittir. Sütunun dibindeki küçük bir odada erken Hıristiyanlığa ait kutsal emanetler odası olduğuna inanılırdı. Buradan geçen ana yol Büyük Konstantin devrinden beri aynı güzergâhtadır. ‘’ (harika.istanbul.gov.tr)

Tablo 4.23 Çemberlitaş

gösterge	Gösteren	Gösterilen
Somut veri	Geçmişte üstünde büyük Konstantin'in güneş tanrısı pozunda heykelinin bulunması ve yıkımından sonra haç yerleştirilmesi	Mitsel ve dinsel inanç sembollerinin kullanım alanı, meydanın ortasına odaksal nitelikte vurgu yapma
Mitsel inanış	Sütunun dibindeki küçük odada hristiyanlığa ait kutsal emanetler olduğuna inanma	Tarihsel olabilite ,ihtimal,söylenti
Eylem	Yangınlardan etkilendiği için sütunun demir çemberlerle çevrilmesi	Çemberlitaş ismine neden olan uygulama,korumak,
Objeye ve zaman	Üst kısımdaki mermer başlığın 12 yy da örme takviye kısmının 18 yy da yapılmış olması	Yüzyıllardır ayakta kalan ve önemsenen bir yapı olmak, sürekli onarılmak

Fotoğraf 4.43 Dikilitaş

Kaynak: <http://www.turktour.com/istanbul.html>

4.24 Dikilitaş

‘İki Obelisk M.Ö. 1490’lı yıllarda Mısır Firavunu III. Tutmosis tarafından, ordularının Mezopotamya’da kazandıkları zaferlerin şerefine Luksor’da, Karnak mabedinin önüne dikilmiştir. Obeliskler ender kalitede pembe granitten yapılmıştır. 4.yy.’da kesin bilinmeyen bir Roma İmparatoru yapmaya muktedir olduğu, halkı heyecan ve takdir hisleri içinde bırakacak bir olay düşünerek tonlarca ağırlığındaki bir obeliski İstanbul’a getirtti. Yıllarca hipodromdan bir köşesinde bırakılan obelisk I. Theodosius zamanında 390 yılında, şehrin idarecilerinden Proclus tarafından büyük zorluklarla dikildi. Her devirde ‘‘tılsımlı’’ bir abide sayılan eser İstanbul’daki en eski tarihi abidedir. Obelisk, rölyeflerle süslü Roma devri kaidesinin üzerindeki 4 bronz blok üzerine yerleştirilmiştir. Kaidede İmparator, çocukları ve diğer önemli kişilerin imparatorluk locasından yarışları seyir etmeleri, halkın, müzisyenlerin, dansözlerin hareketleri ve araba yarışları konu edilmektedir. Kaidesi ile birlikte yüksekliği 25.60m’dir’’ . (harika.istanbul.gov.tr)

Tablo 4.24 Dikilitaş

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN
Eylem	Dikilitaşın mısırdan istanbul’a getirtilmesi	Önemlilik hissi ,büyük çaba,şaşırtıcılık ve gösterişlilik
Somut veri	Kuzey,Güney,Doğu ve Batı cephelerindeki yazılar(Güneş tarafından Firavunun seçildiği ve babası Ra için dikilitaşı yaptırdığı ,tüm dünyayı mağlup ettiği anlatılır)	Antik mısır dilindeki metinlerle doğa figürlü anlatım,kazanmışlık,yücelik atfetme
Somut veri	Dikilitaşın mermer kaidesinin iki yanındaki kabartmalar	Roma da ki sosyal yaşantının sembolize edilmesi
Somut veri	Kırmızı granit taşından yapılması	Nadir bulunurluluk,soft görsel
Somut veri	Günümüzdeki konumu (Sultan Ahmet Meydanının ortasında olması)	Tarihsel yapılara yakınlık,meydanda ki dikkat çekici odak ,anıtsal nitelik

5. BÖLÜM

SONUÇ

İstanbul'un göstergebilimsel incelemesi İstanbul'u İstanbul yapan kavramlar üzerinden'' İstanbul gibi'' kozmopolit bir yapı üzerinden çözümlenmiştir. Göstergebilimsel çatı ve tablo oluşturulmuş metonim, metafor, yan anlam, düz anlam gibi kavramları karşılayan gösterge dizgeleri kullanılmıştır.

İstanbul yapısında barındırdığı bütün göstergeleri kendi içinde yaşamış kendine dönüştürmüştür.

Gösterilen her şey İstanbul'un alt zemininden gelen maddi ve manevi değer çeşitleridir. İstanbul paha biçilmeyecek kadar değerli bir yaşam alanıdır. Bu yaşam alanının korunumu için bir takım sınırlamalara gerek vardır. Durdurulması zor bir nüfus artışına neden olan sorunsalları çözmeye çalışmakta ve bunda başarılı olamamaktadır. Artan nüfus hayat kalitesini düşürmekte şehrin sokaklarını, meydanlarını, ulaşım araçlarını daraltmakta psikolojik, sosyolojik, kültürel, sosyal vb. birtakım sorunlara yol açmaktadır. Nüfus artışı İstanbul'da yaşamı, modern çağ problemlerinin bütün sorunsallarına dahil etmiş ve şehri insan kapasitesinin çok dışına taşımıştır. İstanbul'un maddi manevi kültürel ve toplumsal değerlerini koruyabilmesi için İstanbul'a gelmek isteyen insanlar niteliksel ve niceliksel olarak değerlendirilip bu değerlendirilme kriterlerinden sonra gereklilikler dahilinde şehirde uzun süre yaşayabilmelidirler. Şehirdeki fazla insan sayısını azaltmak için ise geldikleri yerlere ya da daha az nüfusu olan bölgelere gidebilmeleri için geri dönme projeleri hazırlanmalıdır. İstanbul bu konuda çok yüksek sesli bir alarm vermektedir.

İstanbul'da zaman içindeki mekânsal kullanımdan doğan birbirinden farklı dönemlere ait mimari skalası mekanların tinsel derinliğini vurgular niteliktedir. İstanbul'un uzamında doğu-batı kültürünün yaşanmışlıklarından kalan eşsiz sentezini günümüzde de ortaya koyan yapılanmışlığıyla varlığını sürdürmeye devam etmektedir. İstanbul'un tarihi yapılanmadan uzak kısımlarında ise yoğun betonlaşma

silueti bozacak şekilde yükselen gökdelenler çarpık ve doğal ortamlardan uzak üstüste binmiş evler, iş hanları, avm'ler benzeri bir takım yaşam alanları kendini uzamsallaştırmaya çalışmakta doğanın bir parçası olan insanoğlu kendine betonların arasında bir hayat yaratmakta mekan ve birey arasındaki ilişkiyi duyumsamaya çalışıp, kendini mekan içerisinde sorgulamaktadır. Betonlaşma; beton gibi sert, duyusuz, gri ve estenilemezdir. Günümüz İstanbul'u betonların arasında uzamsallaşmaya çalıştığı için geleceğe bırakacağı 'İstanbul Algısı' daha önceki İstanbul Algısı'ndan uzak tanımlama araçları arasında kalacaktır. İstanbul'un kontrol edilemeyen algısını kontrol altına alabilmek için beton dokusunun İstanbul görselinden kendini çıkarması gerekmektedir.

5.1. Araştırmanın Varsayımları

Bu tezin amacı İstanbul'un yazar tarafından seçilmiş olan göstergeleri göstergebilimin sağladığı olanaklar dahilinde açıklamaya çalışmaktır. Bu açıklamaların asıl sorunsalı "İstanbul'un kontrol edilemeyen algısı" üzerinedir. İstanbul'u İstanbul gibi algılatan birtakım özelliklere sahip olan kent zamana karşı geçirdiği süreçte bilinçsiz bir şekilde değiştirilip özelliklerini koruyamazsa bu özel şehir modern çağ sorunsalları arasında kendi kimliğini kaybetme problemiyle karşı karşıya kalacaktır.

5.2 Araştırmanın Önemi

İstanbul'un verdiği iyi ve kötü birtakım verilerin ve çıkarımların farkına varmak açısından, göstergebilim görününenin arkasındaki gerçeği yansıtmaya birimlerine sahip inceleme kollarından biridir. İstanbul da ki göstergeler İstanbul'un giderek kalabalıklaşan ve her anlamda zorlanmalar yaşayan bir şehir haline geldiğini işaret etmektedir. Araştırma İstanbul'la ilgili analizler içermektedir.

5.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma yazarın seçtiği göstergeler ve göstergelerin de seçilmiş kısımları üzerinden yapılmıştır. Çalışma sınırlılıkları bunları içerir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

Fatma Erkman-Akerson, **Göstergebilime Giriş**, Multilingual yay., İstanbul 2005, 262 s.

Mehmet Rıfat Gösterge bilimin ilkeleri Kültür Bakanlığı yayınları: 337 Ankara 1979
Rıfat Mehmet Gösterge Bilimcinin Kitabı Düzlem Yayınları İstanbul (1996 s.9)

Kevin LYNCH Kevin Kent İmgesi, M.I.T. 1959 s.3

Güler ERTAN Ders Notları Gösterge Bilimi 2015 s.1

TEZLER

Kasım Karaman Türkiye’de Şehirleşme Olgusu ve Gecekondu Sorunu Doğu
Ahttp://balkon3.com/tr/istanbul-lale-sehri/nadolu Araştırmaları.... 2003

DERGİLER

Korhan Gümüş ve Hüsniye Şahin (1982)Mimarlık Dergisi 11-12

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.adalar.bel.tr/tarihi.asp> (28.12.2015)

<http://ayasofyamuzesi.gov.tr/content/tarih%C3%A7e> (15.12.2015)

http://kapalicarsi.com.tr/tr/?page_id=16<http://www.turkcebilgi.com> (20.11.2015)

<http://www.ibb.gov.tr/sites/ks/tr-TR/0-Istanbul-Tanitim/Tarihi/Pages/Fetihten-Once-Istanbul.aspx> (17.11.2015)

<http://www.kizkulesi.com.tr/GecmistenGunumuze.asp> (12.12.2015)

http://www.sultanahmetcami.org/ozet-tarih--genel-tarih_k10.html (12.10.2015)

<http://www.topkapisarayi.gov.tr/tr/tarih> (24.11.2015)

<http://blog.mngturizm.com/istanbulun-su-kemerleri/> (09.11.2015)

<http://www.bilgievi.gen.tr/frmContent.aspx?ContentID=4749> (11.12.2015)

<http://www.haberturk.com/galeri/yasam/448647-istanbulun-yasam-kalitesi-en-yuksek-ilceleri> (01.01.2016)

[http://www.bahcesehir.edu.tr/icerik/2028-turkiyenin-ilk-kultur-sanat-ve-eglence-trendleri-arastirmasi.\(24.12.2015\)](http://www.bahcesehir.edu.tr/icerik/2028-turkiyenin-ilk-kultur-sanat-ve-eglence-trendleri-arastirmasi.(24.12.2015))

[http://www.beyoglu.bel.tr/beyoglunda-yasam/anasayfa/BEYOGLUNDA-YASAM/7/0/0 \(13.11.2015\)](http://www.beyoglu.bel.tr/beyoglunda-yasam/anasayfa/BEYOGLUNDA-YASAM/7/0/0 (13.11.2015))

[http://yerebatan.com/yerebatan-sarnici/hakk%C4%B1nda.aspx \(28.11.2015\)](http://yerebatan.com/yerebatan-sarnici/hakk%C4%B1nda.aspx (28.11.2015))

www.harika.istanbul.gov.tr

[http://www.selmancelik.info/2013/09/05/governing-egypt-and-turkey-unexpected-relationships-among-nature-architecture-power-and-politics \(02.02.2016\)](http://www.selmancelik.info/2013/09/05/governing-egypt-and-turkey-unexpected-relationships-among-nature-architecture-power-and-politics (02.02.2016))

[**http://dijipo459.weebly.com/webquest.html \(02.02.2016\)**](http://dijipo459.weebly.com/webquest.html (02.02.2016))

[**http://tarihvemedeniyet.org/2009/11/istanbulun-sirnasik-depremleri.html \(02.02.2016\)**](http://tarihvemedeniyet.org/2009/11/istanbulun-sirnasik-depremleri.html (02.02.2016))

[**http://www.on5yirmi5.com/haber/guncel/olaylar/62248/istanbulun-kurtulusunun-88-yildonumu.html \(02.02.2016\)**](http://www.on5yirmi5.com/haber/guncel/olaylar/62248/istanbulun-kurtulusunun-88-yildonumu.html (02.02.2016))

[**http://www.dunyabaskentiistanbul.com/?p=133 \(02.02.2016\)**](http://www.dunyabaskentiistanbul.com/?p=133 (02.02.2016))

[**http://www.discuss.com.hk/viewthread.php?tid=17659505&extra=&page=9\(02/02/2016\)**](http://www.discuss.com.hk/viewthread.php?tid=17659505&extra=&page=9(02/02/2016))

[**http://www.anime.web.tr/fan-fiction/kizil-gunes/sayfa/4/ \(02.02.2016\)**](http://www.anime.web.tr/fan-fiction/kizil-gunes/sayfa/4/ (02.02.2016))

[**http://www.gazetekucukcekmece.com/yasam/turistler-istanbulda-guvende-h6590.htm \(02.02.2016\)**](http://www.gazetekucukcekmece.com/yasam/turistler-istanbulda-guvende-h6590.htm (02.02.2016))

[**http://bohalista.com/foodies/simit/?lang=en \(02/02/2016\)**](http://bohalista.com/foodies/simit/?lang=en (02/02/2016))

[**https://www.projepedia.com/emlak-haberleri/istanbul-da-adalara-yatirim-yapmak-dogru-mu,234.html \(02.02.2016\)**](https://www.projepedia.com/emlak-haberleri/istanbul-da-adalara-yatirim-yapmak-dogru-mu,234.html (02.02.2016))

[**http://www.postgazetesi.ch/marmaray-dunya-basininda-1319h.htm \(02.02.2016\)**](http://www.postgazetesi.ch/marmaray-dunya-basininda-1319h.htm (02.02.2016))

[**http://everywhereturkey.blogspot.com.tr/2014_11_01_archive.html \(02.02.2016\)**](http://everywhereturkey.blogspot.com.tr/2014_11_01_archive.html (02.02.2016))

[**http://www.sirtcantam.com.tr/kadikoy-tarihi-carsisi/ \(02.02.2016\)**](http://www.sirtcantam.com.tr/kadikoy-tarihi-carsisi/ (02.02.2016))

[**http://internationaloffice.vu.nl/databasebuitenland/614\(02.02.2016\)**](http://internationaloffice.vu.nl/databasebuitenland/614(02.02.2016))

[**https://geolocation.ws/v/P/20777695/kabata-skelesi/en\(02.02.2016\)**](https://geolocation.ws/v/P/20777695/kabata-skelesi/en(02.02.2016))

[**http://turizm-forum.ru/lofiversion/index.php/t1202.html \(02.02.2016\)**](http://turizm-forum.ru/lofiversion/index.php/t1202.html (02.02.2016))

[**http://www.resimmax.net/turistik-ve-tarihi-yerler/galata-kulesi-resimleri.html \(02.02.2016\)**](http://www.resimmax.net/turistik-ve-tarihi-yerler/galata-kulesi-resimleri.html (02.02.2016))

https://de.wikipedia.org/wiki/Zeittafel_der_Proteste_in_der_T%C3%BCrkei_2013(02.02.2016)

<http://ayasofyamuzesi.gov.tr/>(02.02.2016)

<https://www.getyourguide.com/istanbul-156/eyuep-district-and-city-walls-walking-tour-of-istanbul-t18268/>(13.02.2016)

<http://www.eba.gov.tr/gorsel/bak/0d9b8f6f5a52dd1e14bcfa4f8a8036cab18daba89e089>(13.02.2016)

<http://www.istanbulajansi.com/haber/istanbulda-lale-zamani-basliyor/30756/>(13.02.2016/)

<http://www.felsefeyat.net/tag/lucretius-siirleri/>(13.02.2016)

<http://www.samyelitavel.com/property/site-plan/>(13.02.2016)

<http://www.sehirrehberim.net/istanbul-avr/topkapi-sarayi/5/>(13.02.2016)

<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=4044>(13.02.2016)

<https://www.pinterest.com/cserhatizsuzsa/g%C3%A1tak-v%C3%ADzvezet%C3%A9kek/>(13.02.2016)

<http://bilgihizmeti.blogcu.com/mimar-sinan/7759627/>(13.02.2016)

<http://www.mimarsinan.gen.tr/wp-content/uploads/2012/01/?ND>(04.02.2016)

<http://www.ivrindi.com/2008/09/03/cemberlitas/>(04.02.2016)

<http://www.turktour.com/istanbul.html>(04.02.2016)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/26/Bizansist_touchup.jpg(04.02.2016)

<https://www.flickr.com/photos/photohistorytimeline/sets/72157616460739773/>(04.02.2016)

<httpwww.dipnot.tvturkiyenin-nufusu-en-kalabalik-10-ilcesi837/>(04/02/2016)

<http://www.leblebitozu.com/osmanli-istanbulunun-resmini-yapan-19-yabanci-ressam/>(04.02.2016)

<http://alternatif tarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>(04.02.2016)

<http://www.degisti.com/index.php/archives/781>(04.02.2016)

<http://www.yerelgazete.com.tr/gumuskas-koylu-hemseriler-umraniyede-bulustu/>(04.02.2016)

<http://www.porttakal.com/foto-galeri/istanbul-un-tarihi-silueti-21750/6> (04.02.2016)

<http://www.porttakal.com/foto-galeri/istanbul-un-tarihi-silueti-21750/4>(04.02.2016)

<http://www.ntv.com.tr/ekonomi/istanbulu-heyecanlandiran-degisim,9sDAYpCydUOCneixAWG1YA>(04.02.2016)

<httpwww.trthaber.comhaberyasamistanbulda-ehliyet-sahibi-kac-kisi-var-185830.htm>(04.02.2016)

<http://www.adalardan.net/firmalarin-kis-tarifelerinde-durdurulan-vapur-seferleri/>(15.02.2016)

<https://bunkhostels.files.wordpress.com/2013/11/0732619001353513504.jpg>(15.02.2016)

<http://www.erayapi.net/ENG/projeler.php?y=2011/>(15.02.2016)

<http://www.hekimturktv.com/kestanenin-bitmek-bilmeyen-faydolari-4395.html>(15.02.2016)

<https://www.projepedia.com/emlak-haberleri/istanbul-da-adalara-yatirim-yapmak-dogru-mu,234.html>(15.02.2016)

<http://en.paperblog.com/balik-kestane-or-sut-misir-of-istanbul-the-food-choice-is-yours-750754/>(15.02.2016)

<http://yeni.mobi/sekil-yukle/?q=fayton&page=2/>(15.02.2016)

<http://www.netgazete.com/gundem/kabatas-tramway-istayonu-yenilenecek-670874/>(15.02.2016)

http://www.aksiyon.com.tr/necati-kola/metrobus-nesli_532391/(15.02.2016)

<http://www.tatil.com/kadikoy-otelleri-istanbul>(15.02.2016)

<http://alternatiftarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>(15.02.2016)

<http://listelist.com/taksim-meydaninin-oykusu/>(15.02.2016)

<http://alternatiftarih.com/ayasofyanin-kimligi-uzerine-kullanim-amaci-ne-olmalidir/>(15.02.2016)

<http://www.iyihaberler.net/yasam/eyup-sultan-ziyaretcilerini-halilarla-karsilayacak/>(15.02.2016)

http://www.hatdergisi.com/HAT%20DERG%C4%B0S%C4%B0/minyatur_sanati.htm(15.02.2016)

http://www.hatdergisi.com/HAT%20DERG%C4%B0S%C4%B0/minyatur_sanati.htm(15.02.2016)

<http://ww2.sahilrehberi.com/?folio=7POYGN0G>(15.02.2016)

<http://www.camiveturbeler.com/istanbul-sultan-ahmet-camii-tarihcesi-nerede-nasil-gidilir>(15.02.2016)

<http://www.travel-snapshots.com/2013/06/travel-snapshots-from-istanbul-turkey/>(15.02.2016)

<http://www.trt.net.tr/anasayfa/fotogaleri.aspx?sk=yy0VVrSxhUuzk0LU2Orndw&sg=ySg1wrN9aEmA4scvuYei1g&sm=1QdT1NwAE06fJ3B9fVW9iQ>(15.02.2016)

<http://neolaki.net/ney/Yerebatan-Saray%C4%B1-1.html>(15.02.2016)

<http://www.atlantabellydance.com/NazeemDancers/Profiles/MaliqaProfile.html>(15.02.2016)

<http://www.milliyet.com.tr/avm-lerc-pazar-18-siniri/ekonomi/ekonomidetay/29.03.2010/1217733/default.htm>

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Marmaray>